Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 14 (4339). ЕРА, 2 февраль, 1967 шу. Мах 2 кеп.

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА, НОВКЪОСТИЙ!

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ ЦХЬОАЛАГIЧА СЪЕЗДАГА

КПСС областной комитето, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумои Министрий Советои дIайха моаршал лу шуга, цхьоалагIча съезда делегаташна а шуга гIолла республика берригача культура болхлошка а.

Белгалъяьннача хана, советски халкъо Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара сийна шерра социалистически ях а йоаржаяь, КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяра лоаттабеча къовсаме кердкерда толамаш доахаш долча хана хул культура болхлой съезд.

Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоша ханал хьалха кхоачашъяьй ворхI шера плани кердача пятилетка хьалхарча шера плани. Цу юкъе доккха даькъа лаьцад культурно - просветительни учрежденей, творчески союзий, кино, кепайоазон, радио, телевидене, полиграфа болхлоша. Идеологически фронта денalера отряд шоаш хиларах тарра, культура болхлоша боккха болх бу къахьегамхошта коммунистически кхетам балара, уж оарцагIбоах коммунизм хьалъеча керда толамаш дахара.

Советски Iаьдал латтача шерашка къелгареи тIехьадиса хиларгареи берригаш а дийша хиларга, экономикеи культуреи тоаяларга кхоачаш исторически гIа баьккхаб Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша Коммунистически парте кулгалца, сийлахь - доккхача эрсий халкъеи вай мехкарча кхыча халкъийи новкъосталца. Вай доккхий толамаш даькъа хилар белгалдоаккхача хьисапе да культура болхлой цхьоалагIа съезд гулъяр.

Цу цхьаи хана съездо критически мах бе беза культура, искусства учрежденей, творчески союзий балха, ший уйла кхоачашдаьза дисача декхараштa тIаерзае, шийна низаш къахьегамхошта юкъе бу культурно - просветительни кхетаме болх айбара тIадерзаде дезa.

Культура болхлоша кхы а шерагIа йоаржае еза парте XXIII-ча съезда, КПСС ЦК Пленумий решенеш дIайовзийташ еш йола пропаганда, шоай дерригача низаца новкъестал де деза лакхача коммунистически сакхетамца советски патриотизма, пролетарски интернационализма, вай мехка халкъий вежарашха долча доттагIала уйланца къахьегамхой хьалкхебара, къахьегама дисциплина лакхъяра, хьинари барт тайна хулген айдара. Культура болхлой сийлахьа декхар — Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизараи Советски Союза Коммунистически партена лард елла, Советски пачхаьалкхе хьаь халкъий сийлахь - воккха баьчча Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизараи дика кийчо яр.

КПСС областной комитето, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумои Министрий Советои дIакхайкаду, республика культура болхлой съезда къахьегамхошта коммунистически кхетам балара, вай мехка коммунизм котъяккхар духьа лоаттабеча къовсаме керда толамаш дахара уж айбара новкъостал дерг хилара чIоагIа дог тийша шоаш хилар.

КПСС НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМ | НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ | НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ.

КУЛЬТУРА, КИНОФИКАЦЕ, КЕПАЙОАЗОН БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СИЙЛЕН ГРАМОТАШ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Республика къахьегамхошта культурни гIулакхаш дара даькъе даькъа толамаш бахьан долаш Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота луйла:

Абубакаров Абуса Камила—Нохч-ГIалгIай книжни издательства производственни отдела заведующена.

Агамерзоева Тамарена — Ведана района Махкетински юрта библиотека заведующена.

Берсанов Солт-Ахьмада — Ачхой-Мартана района киносета ШаIамий-Юртарча киномеханика.

Бычкова Анна Федоровнайна — гор. Грозне Заболотне цIерахча типографе печатницана.

Габисова Поацой Тамарена — А. П. Чехова цIерахча республикански библиотека керттерча библиотекара.

Голикова Инна Федоровнайна — А. П. Чехова цIерахча республикански библиотека директора.

Григорьева Тамара Ивановнайна— А. П. Чехова цIерахча республикански библиотека Iилма-методически отдела заведующена.

Дзейтов Хьусейна Хьажбикара — Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советерча кепайоазон гIулакхий управлене керттерча инженера.

Капустов Петр Матвеевича — гор. Грозне «Красный молот» яхача завода № 14 йолча цеха слесара.

Котиева Татьяна Алексеевнайна— А. П. Гайдара цIерахча республикански берий библиотека заведующена.

Курбанова Ахьмала Маликайна — А. П. Чехова цIерахча библиотека къамани краеведчески литература отдела заведующена.

Лонтюгин Николай Федоровича— Ленина цIерахча культура Дворепа изобразительни искусства студе кулгалхочоа.

Мамулов Захар Ильича — гор. Грозне «Родина» яхача кинотеатра вокхагIа волча механика.

Морозов Василий Иосифовича — Сунженски района Карабулака поселка вокхагIа волча киномеханика.

Спешилов Леонид Михайловича — военни дирижера.

Сычева Людмила Ивановнайна — Грозненски района Первомайски юрта библиотека заведующена.

Умрихин Григорий Порфирьевича— Шелковской района дIа-юха лелача автоклуба заведующена.

Чеботарева Ксения Парфеновнайна — Наурски района Ищерски юрта библиотека заведующена.

Шаповалова Галина Терентьевнайна — Сунженски районни библиотека заведующена.

Эрсабиев Расула Айндена — Гудермеса района киносета Суворов-Юртарча киноустановка киномеханика.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **И. АЛМАЗОВ.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. СЫЩИКОВ.**

г. Грозный, 1967 ш.
30 январь, № 4.

Октябрь 50-гIа шу

ГIИШЛОШЪЕРАШТА — ДУКХАГIА МАТЕРИАЛАШ

Дика къахьийгар дIабахача бетта Грозненски аьшкабетона завода коллективо. Январь бетта план 28-ча дийнахь кхоачашйир. Планал совгIа арахийцар массехк эзар кубически метр аьшкабетона изделеш.

Завода цехашта юкъе хьалхара моттиг яьккхай Евдокимов Иван Павлович керте латтача маркхалабетона цеха коллективо. 30-ча январага кхачалехьа бетта планал совгIа по арахийцар 500 кубически метр продукци. Дукха цул тIехьа па юсаш я цунца ях лелаю ни. Левешко Николай, Вакулин Александр, Хачатурьян Василий керте латта цхьоалагIча, шоллагIча, кхоалагIча цехий коллективаш. Царех хIаране шу денга кхачалехьа планал совгIа арахийца аьшкабетона изделеш 300 кубически метр я. Кхы а хьинар айдаь къахьег цар укх бетта.

М. ЗЮЗИКОВА,
Грозненски аьшкабетона конструкцей завода инженер-экономист.

Шоай хана жа леладеш хиннаб Саитов Iабдула дай а. Дег тIара дезаденна хьайийцад Iабдулас цар гIулакх.

ТIъо шу да негIечо Шелковской района Менжинске цIерахча колхоза жа леладу.

Масала, дIадахача шера хIара устагIенна тIера 5,1 килограмм биткъа хьоаса бола тха даьккхар, хIара бIаь жийна тIехьара 133 Iаьхар кхебир.

Е йоагIача тайпара кийчо еш ва из укх юбилейни шера жа дахкара а. Кошараш йIоахъяьй, дахкаргдолча жена дика йол Iалашъяьй, йолаш я концентраташ а. Ер шу къаьстта бехктонхаме да Саитов бригада жа леладераштa.

Укх юбилейни шера жа дахна кампани дика чакхъяккхеи тха дукхагIа даккхеи лерхI Къахьегама ЦIеча Байракха орден пелаеча Саитов Iабдула бригада членаша.

Сурта тIа: Саитов Iабдула.
П. Ковальногова сурт.

ЛАЬТТАН ЧЕНАШ ТЕХКАРАШ

Доккха къахьегама совгIат кийчдергда Октябра дезача цIейна яхаш йоах беш я «Грознефтеразведка» треста коллектив. Укх деношка хиннача треста совещане дийцар дIадахача шера даьха къахьегама толамаши укх шера хьалхашка латта декхараши. Пятилетка хьалхарча шера декхараш толамца кхоачаш а деш, 1965-ча шера техачул 13 процент дукхагIа бурув техар лаьттан ченаш тохкараша. Шера план 106,2 процент кхоачаш а ещ, планал совгIа техар 1,5 эзар совгIа метр бурув. Къаьстта дика къахьийгар А. Г. Мау керте латтача бурувдеттарий бригадо. Шера план 116,9 процент кхоачаш а ещ, планал совгIа теха бурув эзар метр я. Иштта дика къахьийгар нн. Гусакова, Дядюченкос, Баширова, Брушневске кулгалдеча бурувдеттарий бригадаша.

Юбилейни шера бурувдеттараштa хьалхашка латта декхараш кхы а бехктонхамегIа да. ДIадахача шера техачул 63 процент дукхагIа тоха деза укх шера бурув. Уж декхараш дика кхоачашду лакхе цIераш яьхача бригадаша. Хьалхарча бетта план толамца кхоачашъяьй мар.

Д. ГАБАЕВ,
«Грознефтеразведка» треста НОТ лабораторе начальник.

Надтеречни района «Знаменский» яхача чхьегIар доаниxача совхозе дика вовзаш ва хьалха латта механизатор Ибрагимов Ахьмад. Шийна тIадилла гIулакх тешаме чакхдоакх цо. Ший трактора ремонт яь а ваьнна, хIанз новкъосташта гIо деш ва механизатор.

Сурта тIа: Ибрагимов Ахьмад.
П. Ковальногова сурт.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

1967 шера 31 январе Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йолча Центральни хоржамий комиссе заседани хилар.

Центральни хоржамий комисси хьежар укх шера 12 марте де лаьрхIача, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта кийчо ярцеи уж чакхдахарцеи дувзаденнача дешашка.

Заседани ше хьеллаш, Центральни хоржамий комиссе председатела С. С. Сидельникова белгалдаьккхар, РСФСР Лакхехьарча Советe, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe, къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка хоржамаш даро республика къахьегамхой КПСС XXIII-ча съезда решенеш, пятилетка заданеш кхоачашъяра, къахьегамхой сийлахь-доккхача цIейна — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара баха боаггIача тайпара накъабахара тIадерзадаь къахьегамеи политически хьинар керда айдаь хилар.

Хоржамий компани йолаеннaчул тIехьагIа «Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дарах йолча Положенега» хьежжа республике 149 хоржамий округ вIашагIъеллай, чIоагIъяьй Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йола Центральни хоржамий комисси, 149 окружной хоржамий комисси, хIаьта предприятей, колхозий, совхозий, учрежденей коллективаша, къахьегамхой обществаша царна юкъе вахийта хержав 1354 викал. Хоржамий участкаш чухургйола помещенеш лехай. Харжархой спискаш оттае дIайолаеннай къахьегамхой депутатий городий, районний, поселкай, юртий Советий исполнительни комитеташ.

Бахача наха юкъе боккха массово-политически болх бу партийни организацеша, Коммунистически партеи Советски паччахьалкхени чура а арахьара а политика, КПСС XXIII-ча съезда, КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеш, СССР Лакхехьарча Совета сессе материалаш, «Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара кийчо ярах» бола парте Центральни Комитета соцам къахьегамхошта дIабовзийташ, шаьрен дог тешадеши хьахьокх социализмана карагIдаьннача сийлахь-доккхача хIамай дерригдуней-исторически лоархIам. Вай бакъдарий диззача масалашца хьагучадоакх капиталистически строяна гарга социалистически общественни паччахьалкхени строй толашагIа хилар, вай демократе принципаш толар, советски патриотизма боккха низ, хьагучабоакх буржуазни демократе антинародни чулоацам.

Центральни хоржамий комиссе декхараш ше дувцаш, нов. Сидельникова белгалдаьккхар, Конституцеи «Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи деча хоржамех йолча Положенеи» оттаяь советски хоржамий система демократически принципаш хоржамаш долча хана нийсса чакхйоахилга Iалашде дезаш из хилар.

Хоржамий документий форма оттаяьй Центральни хоржамий комиссе: Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта долча хоржамий бюллетена — бюллетень сигалбесса, дIоахал-шорал 186x132мм йолаш да, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла бахийта оттабаь кандидаташ дIаязбарах долча округа хоржамий комиссе протокола, участковийи окружнойи хоржамий комиссей кхадж тассара протокола, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe депутаталла харжарах долча удостоверенена. Заседане чIоагIъяьй Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe деча хоржамашта йолча хоржамий комиссе печатий образецаш, хоржамий яьшка образец.

Центральни хоржамий комиссе лaдийгIар хоржамаш чакхдахара хьахийцача ахчах лаьца Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара Н. А. Сыщиковеи хоржамашта хетадаь литература арахецарах Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча кепайоазон гIулакхашта йолча управлене начальника Н. Г. Шипулинеи даьча хоамашка.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара йолча округий хоржамий комиссей балха боккха лоархIам а беш, Центральни хоржамий комиссе къаьстта письмо дахийтад царга округий хоржамий комиссешта хьалхашка латта декхараш шоай ханнахьеи нийссеи кхоачашдара чакхдаьхача шийна бакъахьа хеташ дола гIулакхаш тIа а долаш, инструктивни совещани е лаьрхIад цу комиссей председателашцеи секретарашцеи.

ИОСИП БРОЗ ТИТО СССР ХИЛАРАХ

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето вийха вена 1967 шера 28 январе денз 31 январе кхаччалца официальни йоапача визитаца Советски Союзе хиннав Югославе Социалистически Федеративни Республика президент, Югославе коммунистий Союза Председатель новкъост Иосип Броз Тито.

Нов. И. Броз Тито СССР волча хана беседаш хиннай Советски оагIонгахьара КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела нов. А. Н. Косыгина, КПСС ЦК секретара нов. Ю. В. Андропова, кхычар. Югославски оагIонгахьара СФРЮ Президента, СКЮ председатела нов. И. Броз Титос, СКЮ СК исполкома секретара нов. М. Тодоровича, кхычар дакъа а лоацаш.

Гуччахьарча, доттагIала хьалашка чакхдаьнна уж къамаьлаш долча хана оагIонаш дIа-юха дагаьлар советско-югославски гIулакхий дешаех, хIаьта иштта дуней халкъашта юкъерча лоархIамегIарча проблемаех шоашта хетачох.

Советско - югославски гIулакхаш толаме дегIаухаш хилар раьза хиннa белгал а даьккха, шинна а оагIоно массавар раьза а волаш хьакхайкадир СССР-ан СФРЮ-нен юкъе массе оагIорахьара цхьана леладу гIулакхаш дIахо а шерден чIоагIдеи, дерригача дунеи тIарча машареи социализмаи гIулакх бахьан долаш хьинаре къовсам лоаттабе гIерташ шоаш хилар.

• • •

31 январе Москвера ший сесагаца дIавахар КПСС Центральни Комитето вийха вена официальни йоацача лоацчча визитаца Советски Союзе хинна Югославе Социалистически Федеративни Республика Президент, Югославе коммунистий Союза Председатель Иосип Броз Титои цунна улувбаьнна бахкa нахи.

СФРЮ-и СССР-и паччахьалкхен байракхашца егача Киевски вокзале новкъост И. Броз Титои цун наькъахойи накъабоахаш вар ший сесагаца КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета председатель А. Н. Косыгин, ший сесагаца КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель К. Т. Мазуров, кхыбараш.

(ТАСС).

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕН КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ ЦХЬОАЛАГIА СЪЕЗД

Укх деношка М. Ю. Лермонтова цIерахча драматически театре Нохч-ГIалгIайчен культура болхлой хьалхара съезд хилар.

Съезд хьайийлар Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела нов. **Гайрбекова.**

Массава раьза а волаш почетни президиуме КПСС ЦК Политбюро хержар делегаташа.

«КПСС XXIII съезда решенеши культура а искусства а болхлой декхараши» яхача дешах доклад йир Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела нов. **Гайрбекова.**

Доклад яьнначул тIехьагIа пренеех къамаьлаш дир новкъосташа: Нурадилов Ханпаши цIерахча драматически театра директора, Нохч-ГIалгIай АССР халкъа артиста **Хамидова**, М. Ю. Лермонтова цIерахча драматически театра керттерча режиссера, Нохч - ГIалгIай АССР заслуженни артиста **Красницке**, Шелковски райисполкома председатела **Земскова**, Ачхой-Мартана района культура отдела заведующе нов. **Сакаева**, республика Министрий Советерча кинофикаце управлене начальника **Поднебенне**, Наурски района культура отдела заведующе **Путинцева**, КПСС Сунженски райкома секретара **Гайсанова** а, В. И. Ленина цIерахча культура ЦIен директора **Клочкова**, Нохч - ГIалгIай АССР писателий Союза правлене председатела **Ахматовас**, ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома секретара **Мякиева.**

Съезда делегаташка моаршал хоаташ къамаьлаш дир хьаьшаша — Дагестански АССР кинофикаце управлене начальника нов. **Губахановас**, Ростовски искусства училища директора заместителa нов. **Миханцевас**, Черсий-Балкхарой АССР культура министра заместителa нов. **Караева.**

Массава раьза а волаш тIаийцар съездо республика культура берригача болхлошка деш дола кхайкарал.

Культура болхлой Ерригсоюзни съезде бахийта делегаталла хержар съездо новкъостий: Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатела заместитель **Кодзоева**, республика культура министр **Татаев**, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советерча кепайоазон управлене начальник **Шипулин**, Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советерча кинофикаце управлене начальник **Поднебенный**, Нохч - ГIалгIай облсовпрофа секретарь **Селицкий**, КПСС обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующи **Симарзин**, РСФСР халкъа артист **Эсамбаев**, Ачхой - Мартана района Коатарой-Юртарча клуба заведующи **Вахаев.**

Культураи искусстваи дуккхача болхлошта Сийлен грамоташи совгIаташи а дIаделар съезде.

Съезда йола отчет араяргья аргIанарча номер тIа.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ИТАЛЕРА ЮХА ЦIАКХАЧАР

Итальянски республика Президента Джузеппе Сарагата вийха ваха паччахьалкхен визитаца Итале хинна СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный бархI ди даьккхачул тIехьагIа 31 январе Москве юха цIакхаьчав.

Н. В. Подгорнеца цхьана Москве юхакхаьчаб цунна улувбаьнна баха хинна нах.

Советски Союза паччахьалкхен байракхашца егача аэропорте Н. В. Подгорнеи цун наькъахоштеи накъабахабар К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, Д. Ф. Устинов, кхыбола официальни нах.

(ТАСС).

1966 ШЕРА СССР ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГIАКХУВЛАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ИТОГАШ

НИЗ БОЛА ГIА БОАХАШ ЙОАГIА ПЯТИЛЕТКА

КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъеш болча Советски Союза къахьегамхой 1966 шера — кердача пятилетка хьалхарча шера — вIаштIехьдаьннад халкъа боахама дерригa доакъош толаме дегIакхувлилгеи материальни хьал-торо дIахо лакхъелгеи. Цу хьакъехьа дувц СССР Министрий Советерча Центральни статистически управлене 1966 шера СССР халкъа боахам дегIакхувдара паччахьалкхен план кхоачашъяра итогех беча хоама тIа.

Укх даннеша хьахьокх мехка экономикеи культуреи дегIа йишта ихай: общественни продукт (материальни производства дерригача доакъой продукци) 1965 шерана нийсйича 108 процент хилар, къаман доход — 107,5 процент, шу чакхдоаллача ханара еррига керттера производственни фондаш — 108, промышленноста продукци — 108,6 процент, цу даькъе «А» группа — 109, «Б» группа — 107, юрта боахама продукци — 110, капитальни вложенеш — 106, цу даькъе централизованни яраш — 104, массе тайпа транспорта грузооборот — 105,4, розничнн товарооборот, — 108,7, арахьарча торговле товарооборот — 105, берригa болхлойи гIулакхера нахи — 104, промышленностера къахьегама овсарле — 105, колхозашкеи совхозашкеи — 112, гIишлошъеча — 105, берригача халкъа боахаме гIолла хьатIабена пайда — 116, бахача наьха хIара сага сих лоархIаш йола къахьегамхой доходаш — 106 процент 1965 шераца нийсйича.

СССР ЦСУ хоама тIа белгалдоаккх, промышленни производства шера план бIарчча хьайийцачеи изделей лоархIамегIарча тайпаштеи тIехкхоачашъяь хилар. Планах 6,7 процент мара лакхъе лаьрхIа ца хинна промышленни продукци 8,6 процент лакхъеннай. Планал тIех арахийцай пхи миллиарди ах миллиарди совгIа сома маьха продукци.

Промышленноста къаьст-къаьстача доакъой продукци цул хьалхагIа дIадахача шераца нийсйича дукхагIа хиннай: электроэнергеи теплоэнергеи — 9 процент, доагора промышленноста — 6 процент, Iаьржачеи бесаш долчеи металлурге — 9, химически промышленноста — 13, машинашъечеи металлах оатхалаш ечеи — 12, хьун, хьу чакхйоахача, целлюлозно - каьхата промышленноста — 4, гIишлой материалий — 9, яйгача промышленноста — 9, кхачан промышленноста — 4, культурно - бытовой гIулакхаштеи цIагIарча боахамаи эша предметаш — 13 процент.

1966 шера план кхоачашъяьй хьун, целлюлозно-каьхата, хьу чакхйоахача промышленноста министерствагара дIа мел нийкхача союзни союзно - республикански промышленни министерствашa. Ерригача союзни республикаша кхоачашъяьй шера план производства берригача боарама санна, иштта дукхагIдолча промышленни изделей лоархIамегIарча тайпашта а.

КПСС ЦК сентябрьски (1965 ш.) Пленума решенешка хьежжа промышленни предприятеш кIезиг-кIезига йоахаш планированеи экономически стимулированеи кердача системa тIа яьхай. Доал дара кердача методаш тIа яьккхай еррига промышленно - производственни персонал ши миллион совгIа саг а волаш йола 704 предприяти. Кердача хьалашка болх беш йолча заводашеи фабрикашеи тIехкхоачашъяьй шоашта оттаь планаш, производства рентабельность лакхъяьй. Цу предприятеша продукцена реализаци яра боарам, цул хьалхагIа дIадахача шераца нийсбича, 10 процент совгIа дукхагIа хиннаб, пайда дукха совгIа-эшашагIа боацаш 25 процент лакхбеннаб, къахьегама овсарле — 8 процент.

СССР ЦСУ хоама тIа дIахо йоалаю бIарчча хьайийцача берригача мехка даьхача промышленни продукце керттерча тайпаех йола даннеш. Электроэнерги яьккхай — 545 миллиард киловатт-сахьат, 265 миллион тонн мехкдаьтта даьккхад, газ — 145 миллиард кубически метр, кIор — 585 миллион тонн, аьшка руда — 160 миллион тонн, чон лоаладаьд — 70,3 миллион тонн, болат — 96,9 миллион тонн, прокат хьаьй — 76,6 миллион тонн, минеральни удобренеш — 35,8 миллион тонн, серни кислота — 9366 эзар тонн, пластически массаши синтетически кIувнаши — 971 эзар тонн, химически хьоасий—458 эзар тонн, турбинаш — 15,2 миллион киловатт, турбинашка уттаю генератораш — 13,4 миллион киловатт, металл теда станокаш — 191 эзар, кузнечно-прессови машинаш—38,2 эзар, металлургически оборудовани — 252 эзар тонн химически оборудовани — 416 миллион сома маьха, машинаькъаш тIара тепловозаш — 1529 секци, машинаькъаш тIара электровозаш — 600.

1966 шера иштта арахийцай 675 эзар автомобиль, трактораш — 382 эзар, юртбоахама машинаш — 1510 миллион сома маьха, экскаватораш — 23,4 эзар, хьаэзай гIулакхага йохийта хьу (колхозаша кийчъяь хьу йоацаш) — 258 миллион кубически метр, каьхат хьадаьд — 3,5 миллион тонн, цемент — 80 миллион тонн, вIашагIйоалла аьшкабетон — 64 миллион кубически метр, кIадаш — 5701 миллион квадратни метр, зипаш — 509 миллион квадратни метр, гаташ — 591 миллион квадратни метр, даьреш — 869 миллион квадратни метр, тийга яь хIамаш — 10,1 миллиард сома маьха. Телата-тIоарска кога гIирс—522 миллион пар, дулх — 10,8 миллион тонн, чкъаьрийи форда продукташи яьхай — 6 миллион тонн, хьайбай дулх, нахча, шурийца лоархIаш кхыйола шурий продукташ яьхай (колхозхоша яьхараши бахача наха цIагIа яьхараши йоацаш) — 40 миллион тонн, шекар-песок — 9,7 миллион тонн, консерваш — 7,4 миллиард банка, сахьаташ — 32,4 миллион, радиоприемникаши радиолаши—5,8 миллион, телевизораш—4,4 миллион, холодильникаш — 2204 эзар, барзкъа дутта машинаш — 3,9 миллион, мебель — ши миллион сома маьха.

5 процент, вешта аьлча шера планах лаьрхIа хинначул дукхагIа лакхъеннай къахьегама овсарле промышленносте. Промышленни продукци яккхарга дIабода мах лохбара план а иштта тIехкхоачашъяьй. Продукци яккхарга дIабода мах лохбара кходаь ахча 1965 шераца нийсдича дукха совгIа-эшашагIа доацаш цхьа миллиарди ах миллиарди сом хилар. Цхьабакъда, цхьайолча министерствашa кхоачашъяьяц продукци яккхарга дIабода мах лохбара заданеш.

Берригача халкъа боахаме хьатIабена пайда цул хьалхагIа дIадахача шераца нийсбича 16 процент лакхбеннаб, цу даькъе промышленносте 10 процент. Планах оттадаь хинначул кIезигагIа даьд пайдаш укх министерствай промышленни предприятеша: чкъаьрий боахама, кхачан промышленноста, дулхеи шурийи промышленноста, хьун, целлюлозно-каьхата, хьу чакхйоахача промышленноста. Продукци арахецара план еррига промышленносто кхоачашъяьяле а, шоашта оттаяь планаш кхоачашъяьяц 11 процент йолча предприятеша; е цар паччахьалкхенна дIа ца луш йисай цхьа миллиард совгIача сома маьха продукци.

ДIадахача шера Iилма-тохкама институташа, конструкторски организацеша, промышленни предприятеша хьадага а лаьца кийчъяьй дукха яраш серийно арахецаргйолаш

(Йистадоалар 2-ча оагIо тIа).

МОСКВА. «Красный богатырь» яхача завода клубера дешар-йоазув на хар дIадаккхара занятеш.
СССР кинофотодокументий Центральни паччахьалкхен архив.
ТАСС фотохроника.

НИЗ БОЛА ГIА БОАХАШ ЙОАГIА ПЯТИЛЕТКА

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагIо тIа).

дIаеннача кердача машиний, оборудовани, аппаратий кхо эзар совгIа образец, приборий 1500 керда тайпаш. Шера дерригаш а арахеца доладьраш дикагIа тоадаь технико-экономически эксплуатационнии хьокхамаш а долаш йолча продукце 800 гаргга керда тайпа дар; кхы арахецаргдоацаш цу цхьан ханна юхасоцадаьд къаеннача конструкцейи моделийи массехк бIаьш цIераш йола тайпаш. ДIадахача шера юкъейихьай 2 миллиони 800 эзари гаргга изобретении рационализаторски предложении, хIаьта царех 2 миллиард сомага кхаччалца ахча кходу шера лаьрхIача.

Юрта боахаме яьккха еррига продукци, йоах дIахо СССР ЦСУ хоама тIа, 61 миллиард совгIча сома маьха хилар (1958-ш. вIаши нийсдеча маьхашца лаьрхIача), вешта аьлча 1965 шерарчул дукха-совгIа эшашагIа йоацаш 10 процент дукхагIа. Деррига даьккха ялат 170,8 миллион тонн хилар (10 миллиарди 427 миллиони пунт); эггара дукхагIа ялаташ хьийкъа хиннача 1964 шераца нийслича 12 процент дукхагIа хилар из. Дика хьувкъаьй гидуаргаш, шекара свекла, кхыйола культураш. Боамби лелабераша мехка беннаб 6 миллион тонн боамби-бедал, вешта аьлча хьалха дIаяхача хана нIаккха а ца беннача тайпара дукха. Деррига даьккха луга 21 процент дукхагIа хилар. Юртбоахама продукци дукхагIа яккхаро Iалашдир ялаташ, боамби-бедал, генараш эцара паччахьалкхен планаш дикка тIехкхоачашъелга. Ялат а иштта хьалхагIа цхьанна шера ца ийцача тайпара дукха ийцар 1966 шера — ийцар 74,9 миллион тонн я (4 миллиарди 575 миллиони пунт).

Продукт луш дола доахан, 1967 шера 1-ча январе кхаччалца яьча перепиа даннеех, боахамий еррига-ча категорешка еррал хилар: доахан — 97,1 миллион бежан, хьакхарч — 58 миллион, жаи гаьзарийи 141 миллион. Боахамий ерригача категорешка 3,7 миллион бежан тIакхийттад доаханна, цу даькъе деттача доаханна — 1,1 миллион, жаи гаьзарийи 5,7 миллион дукхагIа хиннад, хьакхарч 1,6 миллион кIезигьеннай.

Доахан лебадарой цар продуктивность лакхъярой Iалашдаьд хьайбай продукташ дукхагIа йоахилга. Боахамий ерригача категорешка дулх даькхад (хьайбаш доадаьчул тIехьагIа лаьрхIача) — 10,8 миллион тонн, шура — 76,1 миллион тонн, фуаш — 31,4 миллиард, тха — 372 эзар тонн. Хьайбай керттера продукташ эцара паччахьалкхен план ханал хьалха кхоачашъяьй. Дийна долаш эцача планал совгIа ийцад 1,4 миллион тонн доахани коа тIара оалхазараши, 5,4 тонн шура, 1,6 миллиард фуъ.

Колхозий еррига доход 1965 шерарчул 15 процент дукхагIа хиннай. Ерригаш а цхьана лаьрхIача пайда а хулаш чакхдаьккхад шу совхозаша.

ДIадахача шера юрта боахаме капитальни гIирсаш хьалдеш йоккха программа кхоачашъяьй; паччахьалкхенои колхозашеи дIаяхийта капитальни вложенеш 12 миллиард сом хилар. ДIадахача шера юрта боахамга кхаьчай: физически единицаш лоархIаш 277 эзар трактор (15 говра низ бараш лаьрхIача 585 эзар), 106 эзар грузовой автомобиль, ка бола ялаташ чуэца 86 эзар комбайн, кхыйола машинаш, 31 миллион тонн минеральни удобренеш — цул хьалхагIа дIадахача шерарчул 3,5 миллион тонн дукхагIа.

СССР ЦСУ хоама тIа дIахо йоах, транспорта масее тайпа грузооборот 2914 миллиард тонно-километр хиннай, е 1965 шерарчул 5,4 процент дукхагIа. Транспорта масее тайпашка шера хинна пайда 15 процент дукхагIа ба. Электровозашеи тепловозашеи дукъ увзаш дола машиннаькъаш шера 8 эзар километр дIаьх а денна, 88 эзар километрга дIаккхаьчад.

ДIадахача шера мехка болх бе йолаялийтай 46 миллиард сома маьха керттера фондаш. 400 гаргга йоккха промышленни предприяти а хIаьта иштта реконструкци яьчеи шерьяьчеи предприятешкара дукха керда цехаш а производстваш а. Халкъа боахамга дIаяха капитальни вложенеш, колхозашеи хIаьта иштта бахача нахеи дIадахийтар а тIехьа, 52 миллиард сом гаргга, е 1965 шерарчул 6 процент дукхагIа хилар.

Потребленегеи накопленегеи дIаяхийта къаман доход 1965 шерарчул 7,5 процент хIана хиннаяц аьнна дукхагIа хиннай. Шера юкъера лаьрхIача халкъа боахаме балха бола болхлойи гIулакхера нахи 79,7 миллион сагага дIа а кхаьча, цул хьалхагIа дIадахача шерарчул 2 миллиони 800 эзари саг дукхагIа хилар. 1966 шера, цул хьалхагIа дIаихача шерашка а мо мара хьабе болх боацаш нах хиннабац мехка. Бахача наьха хIара сага сих лоархIаш хьатIайоагIа къахьегамхой реальни доходаш шера 6 процент совгIа дукхагIа хиннай. Юкъера лаьрхIача халкъа боахамерча болхлошеи гIулакхерча нахеи бетта ахчанца эца алапи 1965 шера 95,6 сом хиннача ра 1966 шера 99 сомага кхоачаш е 3,6 процент дукхагIа хиннад. Общественни фондашкара ийлу ахчеи льготаши цу тIа дIатIатехача юкъера алапи цу тайппара дукхагIа хиннад бетта 129 сомагара 133 сомага кхоачаш. Общественни боахамгара колхозхошта хьатIайоагIа ахчани натуральнии доходаш 16 процент дукхагIа хиннай. Бахача наха общественни потреблене фондашкара ийца ахчеи льготаши 45 миллиард сом совгIа а цул хьалхагIа дIадахача шераца нийсдаьчул тIехьагIа 7,9 процент дукхагIа а хилар.

ДIахо тоадаьд бахача наьха чуIеча моттигийи культурно-бытовойи хьалаш. Паччахьалкхено хьахийцача ахчан а хIаьта иштта городашкеи юрташкеи бахача болхлойи гIулакхерча наьхеи ахчан а чотах хьал а яь наха чуIе дIаеннай чуIе моттиг еррига а дIалаьрхIача дукха совгIа-эшашагIа йоацаш 80 миллион квадратни метр е 1965 шерарчул 0,8 миллион квадратни метр дукхагIа а йолаш йола 1 миллиони 850 эзари керда дика кийчъяь квартира. Цул совгIа, колхозаша, колхозхоша, юртарча интеллигенце шоай чотах а паччахьалкхен кредита новкъосталца а хьалдаьд 370 эзар чуIе цIенош. ДIадахача алхха цхьан шера кердача цIеношка чухайша а хIаьта иштта хьалхагIа хьалдаь хиннача цIеношка чуIе моттигаш тоаяь а 11 миллион гаргга саг ва.

Цунца цхьана чуIе цIеноши культурно-бытовой гIирсаши хьалдара планаш мохк бIарчча хьайийначеи дуккхача республикашкеи йизза кхоачашъяьяц.

ДIахо толамаш даьхад халкъа образоване, Iилма, культура даькъе. ДIадахача шера масее тайпа дешара юкъеэзав 72 миллион совгIа саг. Шера халкъа боахаме балха хьожаваьв лакхереи юкъера специальнии образовании йолаш вола 1 миллионни 100 эзари совгIа саг. Вузашка дIачуийцав 900 эзар саг, техникумашка — 1,2 миллион.

Тоаденнад бахача наха деш дола медицински гIулакх. Масее тайпа специальностах бола лораш шера 26 эзар саг дукхагIа хиннаб. Менгеш дукхагIа хиннад больничии учрежденешка, санаторешка, салоIача цIеношка, пансионаташка.

Юххера чакхбоалаш СССР ЦСУ хоам бу, Советски Союзе баха нах 1967-ча шера 1-ча январе дагарбича 234 миллион совгIа саг хинна хилар.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-ИТАЛЬЯНСКИ КОММЮНИКЕ

РИМ, 30 январь. (ТАСС). СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне Итале Президентаца Д. Сарагатаца хинна переговораш йистеяьлча укхаза кепатехай советско-итальянски коммюнике.

ДегIаухаш латтача Советски Союзаи Италенеи юкъерча доттагIалени гIулакхашка хьежжа долча дикача хьалашка чакхъьяьнинача визито, йоах, масала, коммюнике тIа, советскии итальянскии паччахьалкхений деятелашка торо хилийтар эггара лоархIамегIа йолча машареи дунеи халкъашта юкъе цхьана гIулакхаш леладареи проблемай хьакъехьа шоаш лерхIараш шерра вIаший дувца а шин мехко вIаший леладеча гIулакхашка боккъонца хьажа а.

Шинна а оагIоно мукIарал даь тIанийцад, ерригача паччахьалкхенаша, шоай социальни строй моллагIа яле а, шоайла вIаший леладеча гIулакхашта юкъе ВIашагIкхийттача Къамий Организаце Уставо дIачIоагIъяь машаре цхьана яхара принципаш лелаелга, къаьстта а кхычарех тийша уллаш хIама ца хилареи къаман суверенитетеи, территориальни бIарччала, низ белга юкъе ца кхахьара, чурча гIулакхашта юкъе ца гIертара, дерригача халкъий боккъонаш цхьатарра хилара сий дар лоархIаме долга, хIаьта дунеи халкъашта юкъе вIаший леладеча гIулакхашта юкъе уж принципаш йизза дIачIоагIъяра низаш тIаахийта шоаш дагахилар дIа а аьннад.

ОагIонаша кхы тIа а дIакхайкадаьд дунеи халкъашта юкъера, эффективни тIахьожам а болаш, масане а герз дIадаккхарах бола барт бар — дунеи халкъашта юкъера кхерамалеи машари Iалашбара дола боккъалара гIулакх хиларах шоаш тешам бенна хилар. Цар кхы тIа а бакъдаьд ООН тIанийцача дунеи ерригача паччахьалкхенаша дакъа а лоацаш йола герз дIадаккхара Дерригдунеи конференци гулъярах йолча резолюцена шоаш тешаме хилар. Цул совгIа, цар дIакхайкадаьд герз дIадаккхара хьакъехьа йолча женевски 18-не Комитето болх ноналгIа пайданегIа а беркатегIа а барца хьашт долаш шоаш хилар.

Шинна а оагIоно мукIарал даьд, ООН Генеральни Ассамблейс тIанийяьча дуккхача резолюцешка хьежжа, ядерни герз дIа-са ца даржийтарах бола барт бара хьинаре гIо лоаттаде доагIаш хилара.

ОагIонаша дIакхайкадаьд иштта деррига ядерни тохкамаш дар соцадарах бола барт бара шоаш раьза йолга а.

Цхьалхле йолаш йийцай Европера халкъашта юкъера кхохкам лаьгIбареи кхерамзлени проблемаш, хIаьта шинна а оагIоно уж доккхача маIане а лерхI.

ОагIонаша дийцад Европа юкъара совещани гулъярах дола дош. Цар мукIарал даьд кийчъе майоагIара кийчъяь йолча цу тайпарча совещанех паччахьалкхенашта хьалхашка латта проблемаш къоастаяра царца хьаштдолча паччахьалкхенаша лерхIараш вIаший гаргаозараи цар низаш цхьан бартагIа тIаахийтараи мегаргйола форум хила мегаш хилара. Европа юкъара совещени боккъонца кийчъяр духьа шинна а оагIоно из дош дIахо дашхар бакъахьа а шин ханнахьа а хилара мукIарал даьд.

Къулба-Малхбоален Азе эттача хьала хьакъехьа оагIонаша шо-шоашта хеташдараш дийцад, машара гIулакха цIенхашттара кхерам боаллача Вьетнамерча хьала хьакъехьа сагота хилар дIа а кхайкадеш.

ОагIонаша, раьза а йолаш, бакъдаьд Советски Союзаи Италенеи юкъе леладу гIулакхаш, къаьстта а укх тIеххьарча хана, дуккхача оагIонашкахьа дикка дегIадаьхка хилар.

Белгалдаьккхад дукха ха йоацаш СССР-аи Италенеи юкъе оттаяь цхьана экономически Iилма-технически гIулакхаш леладарах йола правительствашта юкъера соглашени боккха лоархIам болаш йолга.

Атомни энергех машарерча гIулакхашта пайда ийбара даькъе цхьана гIулакхаш леладарах йола соглашени кхоачашъяра хьакъехьа пайдане болх чакхбоахаш хилар бакъдолга а лаьрхIад дIахо.

ОагIонаша белгалдаьккхад шин мехка юкъе гIулакхаш леладелга дIахо а дегIадоаладара ФИАТ обществос СССР-е легковой автомобилашъю завод хьалъяра хьакъехьа советски организацешца цхьана гIулакхаш леладелга къаьстта а боккхача лоархIаме хилар.

ОагIонаша белгалдаьд СССР-ра Итале Iалама газ ахийтареи цу гIулакха газопровод йиллареи тороний хьакъехьара проблемаш лоархIамерча маIане хилар, хIаьта цунах лаьца йола переговораш хIанз чакхйоахаш а латт.

Мухьаш дIа-са кхахьара объем дикка дегIаярца дувзаденна СССР-аи Италенеи юкъе форда кемаш лелара хьакъехьа соглашени оттаянза ярг ца хилар лаьрхIад оагIонаша. Цу гIулакха укх гарггахьарча хана переговораш йолаелга лаьрхIад цар.

ОагIонаша дIакхайкадаьд СССР-аи Италенеи юкъе консульски конвенци оттаяра хьакъехьара переговораш ка маьхала а йоалаш чакхъялара шоаш раьза йолча, хIаьта итало-советски вIаший юкъера культурни гIулакхаш леладелга ка маьхала а ювлаш дегIаухаш хилара шоаш раьза хилар а аьннад.

Визит йолча хана Риме кулгаш яздаьд СССР-аи Италенеи юкъе кинематографе даькъе цхьана гIулакхаш леладара хьакъехьа йолча правительствашта юкъерча соглашенена. Цу соглашене гIо дергда цу даькъе хIанзлехьа а долаш дола тайптайпарча оагIонашкахьара шинна а мехка юкъера бувзамаш дIахо а дегIаккхувлара.

Н. В. Подгорне СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерах официальни визитагIа Советски Союзе хьийхав Итальянски Республика Президент Джузеппе Сарагат. Н. В. Подгорне Итальянски Республика Министрий Совета Председателага Альдо Морога дIааьннад из советски правительства официальни визитагIа Советски Союзе хьехилга. Итальянсии оагIоно раьза хинна баркал а оалаш тIанийцад из шаккхе а визитагIа хьехилга. Визиташ хургйола хапаш тIехьагIа къоастаергйолаш я.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Сийрда мехкдаьтта продукци арахецара январь бетта план 29-ча дийнахь кхоачашъяьй Грозненски нефтемаслозавода коллективо.

Укх шера а хьалха латт Летковская, Каплан, Баранов керте латтача установкай коллективаш. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца продукци эзараш тоннаш я. Уж къахьегама темпаш кхы а лаккъеш накъабаха лерхI пар Октября 50 шу дузача дезача цIейна.

В. ГОРБАЧЕВА,
Грозненски нефтемаслозавода планови отдела инженер-экономист.

ХЬАЛХАРЧА МУГIАРАШКА

«Экажевский» совхоза партбюрос нийса кхетабир совхоза юххьанцарча партийни организаце балхах» яхача КПСС Наьсарен райкома бюро соцам.

Из соцам баьчул тIехьагIа совхоза партийни организаце цхьадола толамаш даьхад хьалхашка латта декхараш кхоачашдара, совхоза коллектив оарцагIйоаккхаш. Иштта, шера планах 10400 килограмм яккха езаш хинна шура 11242 килограмм яьккхай.

Совхоза партийни организаце ший беррига низ тIабахийтаб партийни группаш чIоагIъяра. цар денал айдара. ХIанз партгруппашка еш йолча собранешка дувц укх тайпара декхараш: коммунистий авангардни лоархIам, цар шоай уставни декхараш миштa кхоачашду. Къаьстта холуш я Iаьлий-Юртарча отделене партгруппа коммунистий авангардни роль. Совхозе эггара хьалха укх отделене чуийцар ялаташ, ханнахьа аьхар эзаь.

Совхоза партбюрос дукха терко ю производства лоархIамерча участкашка коммунисташ лерттIа дIанийсбара. 50 коммунистех 28 коммунист юкъарчал доацаш къахьегаш ва юртбоахама производстве.

Гойтара агитаце чIоагIа терко еш я совхоза партийни организаци. Совхозе централии усадьбе, отделенешка хийцад къаьна плакаташи лозунгаши. Гойтара агитаци юаз тахан совхоза коллективана хьалхашка латтача декхарашца.

Иштта тоаяьй агитколлектива состав. Цун юкъе дукхагIбараш керттера специалисташи хьехархойи ба. Цу коллективана керте латт къона коммунист Эжиев Мухарбик. Бакъда, агитколлектива балха юкъе дукха да хIанз а кхоачамбоацараш: ханханнахьа яц беседаш, ешац лекцеши докладаши. Беррига агитатораш бац шоай декхараш лерттIа кхоачашдеш.

Совхоза партийни организаце дукха терко яц ший мугIараш дегIадоаладара. Шоай кулгашца материальни рузкъа хьакхоллаш бараш геттара кIезига хьайибу ший мугIарашка партийни организаце. Из лертIа дац. Организационни а политически а болх тоабара оарцагIъяла еза совхоза партийни организаце бюро, беррига коммунисташ.

Б. АРЧАКОВ,
КПСС Наьсарен райкома инструктор.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ РАЙОННИ СОВЕТАШКА ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕЙ СОСТАВ ЧIОАГIЪЯРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

«Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районий, городий, поселкай, аулий, станицай, юртий Советашка деча хоржамех йолча Положене» 26-чеи 27-чеи статьяшка хьежжа къахьегамхой депутатий районни Советашка деча хоржамашта йола районни хоржамий комиссеш чIоагIйойла общественни организацейи къахьегамхой обществайи ер викалаш юкъе а болаш:

АЧХОЙ-МАРТАНА РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Чагаев** Камалдина Баудин — Ачхой-Мартана районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Буренина** Антонина Кузьминична — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой Ачхой-Мартана районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Зенцова** Надежда Семеновна — Ачхой-Мартана района «Новосельский» совхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Ахмаева Бекисат — Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхоза 1-ча отделене болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Бояркина** Елизавета Михайловна — Ачхой-Мартана района № 12 йолча школа-интерната хьехархошкареи технически персоналагареи; **Гажанов** Абубакара Жамал — Ачхой-Мартана юкъерча школа хьехархошкареи технически персоналагареи; **Муршадиров** Шамсулин — Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Назирова** ТIоха Набисат — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Ачхой-Мартана районни организацегара; **Цечоев** Висангири — Эскара, Авиаце, Флота Новкъостлеи Ерригсоюзни Добровольни Общества (СССР ДОСААФ) Ачхой-Мартана районни организацегара.

ВЕДАНА РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Идрисов** Мазай Хьамид — Ведана районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Селимова** Дагман — культура болхлой Ведана районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Хнычова** Александра Егоровна — Ведана районни больница медицински болхлошкареи технически персоналагареи.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Бачагаева Лидия Васильевна — Ведана районни коммунистически организацегара; **Исмаилова** Хьасана Зура — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Ведана районни организацегара; **Оздиев** Сайди — Ведана района В. И. Ленина цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара; **Садулаев** Абуезид — «Сельхозтехника» Ведана районни отделене болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Санина** Елизавета Тихоновна — Ведана районни коммунистически организацегара; **Фоменко** Стелла Николаевна — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой Ведана районни профессиональни организацегара.

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Левенец** Виктор Алексеевич — Грозненски районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Эжаев** Хозой Iабдурашид — Грозненски районни потребительски обществагара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Лещенко** Лидия Николаевна — паччахьалкхен учреждений болхлой Грозненски районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Калаев Уппа — Грозненски района № 3 йолча сомий-баьцадаарий совхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Козлова** Павлина Михайловна — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Грозненски районни организацегара; **Мизаев** Бунахой Садулии — юрта боахамеи заготовкайи болхлой а гIулакхерча наьха а Грозненски районни профессиональни организацегара; **Смирнов** Александр Михайлович — Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен юртбоахама опытни станце Iилман болхлошкареи технически персоналагареи; **Терлоев** Усамат — Грозненски районни коммунистически организацегара; **Якубов** Iабдул-ВоахIапа Насредин — Грозненски районни больница медицински болхлошкареи технически персоналагареи.

НАДТЕРЕЧНИ РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Зармаев** Хасмахьмада Оалхазар — госучреждений болхлой Надтеречни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Бураев** Юнус — Надтеречни районни бувзама узла болхлой коллективагара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Платунина** Тамара Ивановна — госучреждений болхлой Надтеречни районни организацегара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Абаева Бахьаудина Марем — Надтеречни районни коммунистически организацегара; **Беднорук** Галина Алексеевна — Надтеречни района «Чечингводстрой» яхача треста № 2 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Беляев** Афанасий Семенович — Надтеречни района «Гвардейский» яхача откормочни совхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Киломатов** Исраила Паша — Надтеречни района «Надтеречный» винсовхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Сайдулаев** Цикий Iаьла — Надтеречни района «Озерный» яхача винсовхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Татаев** Майрбек — Надтеречни юкъерча школа хьехархошкареи технически персоналагареи.

НАЬСАРЕН РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Арапиев** Османа Хьажбикар — Наьсарен районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Ярошенко** Любовь Алексеевна — Наьсарен района юрта боахама управлене болхлой коллективагара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Слюсарева** Светлана Стефановна — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Наьсарен районни организацегара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Гагиев Хьасана Бахьаудин — Наьсарен-Вокзалера «Электроинструмент» яхача завода болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Даурбекова** Ахьмада Дина — Наьсарен районни коммунистически организацегара; **Томова** Мухтара Тамара — Наьсарен районни больница медицински болхлошкареи технически персоналагареи; **Цечоев** Хьусейна Хьасан — Наьсарен-Вокзалерча мельзавода болхлошкареи гIулакхерча нахагареи.

НАУРСКИ РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Саблин** Петр Федорович — Наурски района Калинина цIерахча винсовхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Поляков** Дмитрий Иванович — Наурски районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Коновалова** Таисия Михайловна — госучреждений болхлой Наурски районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Вискиев Георгий Васильевич — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Наурски районни организацегара; **Ивакина** Татьяна Георгиевна — госучреждений болхлой Наурски районни профессиональни организацегара; **Луганский** Петр Степанович — Наурски ремонтно-гIишлошъяра участка болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Ожередова** Лидия Петровна — культура болхлой Наурски районни профессиональни организацегара; **Родимушкина** Елена Петровна — № 1 йолча Наурски юххьанцарча школа хьехархошкареи технически болхлошкареи; **Сачко** Анастасия Ефимовна — юрта боахамеи заготовкайи болхлой а гIулакхерча наьха а Наурски районни профессиональни организацегара.

НОЖАЙ-ЮРТА РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Автарханов** Автарха Эвтарби — Ножай-Юрта районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Хамидов** Хьамида Хьасан — культура болхлой Ножай-Юрта районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Вахриева** Самихьа Лена — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой Ножай-Юрта районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Албасханов Хьумид — «Сельхозтехника» Ножай-Юрта районни отделене болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Бустаев** ГIумий Ваха — Ножай-Юрта района Кирова цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара; **Мамадиев** Ахьяда Оалхазар — Ножай-Юрта районни больница медицински болхлошкареи технически персоналагареи; **Макаева** Курман — Ножай-Юрта района А. Шерипова цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара; **Сетиханова** Усамат — Ножай-Юрта района Калинина цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара; **Этиева** Амани — Ножай-Юрта района А. Шерипова цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара.

СОВЕТСКИ РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Безноздрева** Таисия Сергеевна — Советски районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Якушин** Иван Павлович — Советски районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Ситникова** Зинаида Михайловна — Советски районни милице отдела болхлошкара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Ахматова Дабий Мария — Советски районни коммунистически организацегара; **Белакаев** Супьян — Советски района Ленина цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара; **Мурадов** Махьмада Ваха — Советски юкъерча школа хьехархошкареи технически персоналагареи; **Нурадинов** СаIид-Махьмад — Советски района «Новая жизнь» яхача юртбоахама артела колхозхошкара; **Саратов** Хьусейна СаIид — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Советски районни организацегара; **Шуличенко** Николай Ильич — культура болхлой Советски районни профессиональни организацегара.

СУНЖЕНСКИ РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Цинкалов** Николай Иванович — Сунженски районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Кравченко** Владимир Николаевич — Сунженски юрта боахама управлене болхлой коллективагара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Доненко** Вера Сидоровна — госучреждений болхлой Сунженски районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Батаева Надежда Максимовна — Сунженски района «Победа» яхача юртбоахама артела колхозхошкара; **Долаков** Ахьмада Муса — Сунженски кирпичий завода болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Коновалова** Надежда Гавриловна — Сунженски района Шеча Эскара цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара; **Техненков** Николай Константинович — ДОСААФ Сунженски районни организацегара; **Шавхалов** Мамед — Сунженски района Ленина цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара; **Чаниева** Хамбора Лида — Сунженски района Орджоникидзе цIерахча юртбоахама артела колхозхошкара.

УРУС-МАРТАНА РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Ибрагимов** ИбраьхIама Алак — Урус-Мартана районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Хатуев** Iалаудина Ваха — Урус-Мартана районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Симонович** Анастасия Дмитриевна — Урус-Мартана района «Горец» яхача совхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Бойкова Галина Николаевна — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Урус-Мартана районни организацегара; **Ваниев** Сергей Алексеевич — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой Урус-Мартана районни профессиональни организацегара; **Гарбиев** Мамай Мовлади — «Сельхозтехника» Урус-Мартана районни отделене болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Копылев** Валентин Николаевич — госучреждений болхлой Урус-Мартана районни профессиональни организацегара; **Хрячина** Анна Афанасьевна — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой Урус-Мартана районни профессиональни организацегара; **Элиханов** Шамсада Дауд — Урус-Мартана района Мичурина цIерахча совхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи.

ШАЬЛА РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Алиев** Султан — Шаьла районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Абдуев** Аблой Вахьид — Шаьла районни бувзама узла болхлошкареи гIулакхерча нахагареи.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Велибекова** ГIажабика Айзанап — Шаьла района № 8 йолча юкъерча школа хьехархошкареи технически персоналагареи.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Амякина Татьяна Андреевна — культура болхлой Шаьла районни профессиональни организацегара; **Ахъядова** Совдат — Шаьла районерча «Чечингводстрой» управлене дIа-юха лелача механизированни колонна болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Гапуев** Махьмада Актемир — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Шаьла районни организацегара; **Идрисова** Макка — Шаьла района «Автуринский» совхоза болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Исраилов** Жамалдина Жамлой — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Шаьла районни организацегара; **Кадиев** Iаьлий Махьмад — Шаьла района Курчалойрча больница медицински болхлошкареи технически персоналагареи.

ШЕЛКОВСКОЙ РАЙОННИ ХОРЖАМИЙ КОМИССИ

Районни хоржамий комиссе председатель **Теренин** Дмитрий Алексеевич — Шелковской районни коммунистически организацегара.

Районни хоржамий комиссе председатела заместитель **Демичев** Григорий Аверьянович — юрта боахамеи заготовкайи болхлой а гIулакхерча наьха а Шелковской районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе секретарь **Куделина** Мария Петровна — просвещене, лакхерча школа, Iилман учреждений болхлой Шелковской районни профессиональни организацегара.

Районни хоржамий комиссе членаш:

Абрамова Анастасия Антоновна — Шелковской централии районни больница профессиональни организацегара; **Гладкова** Надежда Григорьевна — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Шелковской районни организацегара; **Греков** Иван Корнеевич — «Чечингводстрой» № 3 йолча гIишлой-монтажни управлене болхлошкареи гIулакхерча нахагареи; **Джамалдинов** ГIаджий Шахмет — юрта боахамеи заготовкайи болхлой а гIулакхерча наьха а Шелковской районни профессиональни организацегара; **Квасин** Дмитрий Никитович — Шелковской районни коммунистически организацегара; **Семенов** Василий Гаврилович — юрта боахамеи заготовкайи болхлой а гIулакхерча наьха а Шелковской районни профессиональни организацегара.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **И. АЛМАЗОВ.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Н. СЫЩИКОВ.**

гор. Грозный,
1967 шера, 20 январь.

Соахка Грозненски когагІирса фабрика № 1 йолча закройни цехе хилар технически совета шеръа васедани. Дувца оттадаьдар лоархІаме дешаш: телата бедал, телата меттел леласеш йола материалаш дукхагІа хилийтар, уж кхомбеш дІаахийтар. Цеха начальник а цеховой комитета кулгалхо а ва А. Межидов. Цо кулгалдеш дукха болх бир кхомбара комитето пайда эцанза йола торонаш гучайоахаш.

ЛоархІамегІчарех цхьа мероприяти я йоккха моделаш йоахаш юхе хусача доакъоех пайда эцилга. Цу доакъоех йоах зІамагІа йола деталаш.

Дувцилга доацаш боккха пайда хилар цеха коллектива из мероприяти балха юкъеяхьарах. ДІадахача шера кхойир 546 эзар квадратни дициметрал совгІа бедал. Из да 1965-ча шера кхоаьчул 220 эзар квадратни дициметр дукхагІа. Бедал кхоярах плана совгІа арахеца йиш хилар 5672 пара маІача наьха полуботинкаш.

Укх юбилейни шера цха цеха коллективо оттаьй кхоачашъе езача мероприятей план. Цу юкъе оаха теркалдаьд кастта цех боахама расчета тІа яргхилар. Бедал, электрониз кхояра, къахьегама овсарле лакх а еш продукцеца дІадолар лохдар тІаерзаяь я еррига мероприятеш.

Белгалбаха беза юбилейни къахьегама вахте дика толамаш доахаш хьабоагІа нн. Оспищева, Моллаев, Шамсудинов, Матиев, Григорьянц, Шамаева, Кочнева, кхыбараш а. ХІара денна нормаш тІехкхоачашъю цар.

Октябра юбилея сийна массайолча коллективаша санна лакхара декхараш тІаийцад цеха коллективо а, уж кхоачашдара хьинаре къахьегаш ба болхлой.

А. ЭКАЖЕВ,
закройщик, цеховой комитета член.

Сурта тІа: фабрика ветеран, закройщик Оспищева Ефросинья Федоровна.

И. Плиева сурт.

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

Советски правительства кепатеха яраьккхай европейски, вешта европейски дараш хинна ца Іеча а, мехкий халкъийи правительствайи уйла цІаькха а тІаэзай Германе Федеративни Республике леладеш гуш долча нацизман милитаризман низий гІулакхаша яхаш йола заявлени. Доллача хІамо йоах, исторически Потсдамски решенеш тІаийнача хана деиз ткъаь шерал совгІа ха яьнаяле а, гитлеризмо леладаь зуламера хІамаш ФРГ-ера аьттехьа а дІадаьха даьннадац, укхаза нацистски уйла дІаяьккхаяц, из дІахо а яхаш я.

ФРГ дукхача городашка хул 30-ча шерашкарча нацистски кхетачеташта тамашийна чІоагІа таралесташ йола митингаш, демонстрацеш, каралаьца факелаш а йолаш леларaш. Мехка политически вахаре тІа-тІа дукхагІа белгалбоалача лоархІаме хулаш йоагІа мадарра аьлча ФРГ-е фашизм кхайкаеши бахача дукхача наьах неонацизм хьоарчае гІерташи йола Іалаьмате дукха организацеш, союзаш, группаш. Кердабаьннача нацисташа низаш дергда шоаш яхаш кхерам тІатувс шоай прогрессивни уйлашца бовзаш болча мехка деятелашта, машарал кхыча халкъашца дика гІулакхаш лелададарай тІехьаотта. ФРГ политика реализмагахьа лоастаяра тІехьаотта дага мел бараштa.

ФРГ-е юхадийнъеш латта нацизм — из да Веймарски республика лардаш бухъьхаи йохаяьи, машара а адамлённа а духьаларча ший тамашийна доккхача зуламашца гитлеровски режим хьахилийта дола, кхета хьаьха у гІучадувлилга. Кепатеха араьккхача официальни отчета тІа ФРГ-е чурча гІулакхий министерства ше а мукІарло ду, «национал-социалистически идеологепара доакъош» кхайкадеш я неонацистски партеши организацеши, яхаш.

Заявлене тІа белгалдоаккх, дукха ха йоацаш хинна хоржамаш бахьан долаш Гессенен Бэварен ландтагашка депутатски моттигаш хьалийца бола викалаш юкъебоагІаш йола национал-демократически оалаш йолча парте программни установкаш гуччахьарча шовинизма уйлах хьалйизза, нийсхал яккха, наьха территореш дІалувца, кхоалагІа рейх юхаметтаоттаелгея цунах «Европе хьалхара паччахьалкхе» елгея вІаштІехьдаккха хьагаш хилар.

Нацизм цІенъяь бекказа ялийтара тІехьа компани йолаяьй лакхе цІи яьккхача парте викалаша, гитлеровски тІема зуламхоша леладаь къиза гІулакхаш бекказа даха а хІаьта уж шоаш къаман турпалаш хІана лархІац аьнна лакхбаь хьаллоаттабе а гІерт уж.

Неонацисташ гІерт цхьаккха доазув а доацаш ФРГ-ена милитаризаци яйта, малхбузенгермански эскар ракетно-ядерни герзаца кийчдайта, генеральни штаб юхаметтаоттайта.

ФРГ неонацистски низаш чІоагІдалар кхераме дац ала гІертилга, йоах заявлене тІа, дуккхача хьале тара да хьалха, национал-социалистически парти Германе паччахьалкхен вахаре керте йоалаш лаьттача хана сатедеш аьча заявленешта. Цу хана а, хІанз мо мара, дош хетацар нацистий оагІонгахьара тІабоагІача кхерамах, уж кІезига а ба, мехка общественнии политически вахаре башха лоархІам болаш а бац яхаш бахьан а доахаш. Цу гІулакхо Европа мича кхоачайир — дика довш да.

Советски правительства паччахьалкхенийн халкъийн терко хьалхагІа а тІаахийтай ФРГ-е ший доалахьарча ядерни ракетни промышленноста лаьрхІа материально-технически база хьаяра къайлагІа балхаш деш латташ хилара.

«Технически прогрессах дІакхетанза» яргъяц яхаш дувцача хабараштa тІехьашка а лечкъаш, атомни, ракетни, космически техникана керда карагІдаьинараш машарен тІемеи гІулакхашта юкъекхахьара йола торонаш айхха чоалъювлаш ювцаенна хиларах пайда а эцаш, цу доакъошка шерра тІема хьисапера балхаш деш да ФРГ милитаристски гІозараш.

Гаьнна долхаш долча ядерни тохкамашта теркам тІа дукхагІа а бохийташ, цу цхьан ханна «шоай мукъаме» яккха гІерташ да ФРГ доал ду гІозараш ядерни герз дІакхоачадара средствай даькъе а. Дукха ха йоацаш тІаийнача «ракетни меморандум» оала чу тІа ФРГ керттерча монополеша гуччахьа хьаккайкабир герза эггара кердагІа дола хІанзара тайпаш шерра хьадара, шоай низашца ракетни техника хьаяра тІаберзабаь никъ, мадарра аьлча, цар дІадийхар мехка еррига экономика боннски военшино цахаддаш дІадехараш кхоачашдара дІакаралулга.

Хьалха хинна гитлеровски эпсараши инаралаши керте латташ йола бундесвер тахан доккхагІа долча эскарех цаІ а хинна дІаэттай, НАТО тІема организаце керттерча ударни низа дакъа Малхбузен Европе шийга хилийтар дезаш я.

Из долла хІама мишта дувзаргда «германски милитаризми цІаккха а юхадийнлургйоацача е юхавІашагІйоллаpгйоацача яккхар духьа» эггара чІоагІагІа дола гІулакхаш чакхдаханза дарг ца хилар массанена а ховш хьалхашка оттадаь Потсдамски соглашенеца? Германе Федеративни Республикана йоагІаш еций из соглашени?

Къайле яц, йоах дІахо заявлене тІа, неонацистски низаш корта лакхагІа айбе доладалар дІабаьннача тІема итогашта ревизи яра тІемен политически предпосылкаш практически кийчъяргахьа гола тохар ФРГ-е ластар бокъонца гучадаьннача ханна хинца хилар. Европера хІанзара доазонаш кхыча тайпара оттаделга, ядерни герза тІакхоачийтилга дІадехаро, мехка милитаризаци яро, дунен халкъашта юкъера кхохкам Европе ирбе гІертаро, агрессивни тІема-стратегически конференцеш хьалхаяхаро, ГДР-царча гІулакхашка моастагІал дола позици леларо, шоаш территореш хьеxаш долча халкъашца моастагІал леладаро, — цу доллача хІамаша аьтгув болчул тІех хьалаш хулийт профашистски элементаша национал-шовинистически расистски гІулакхаш леладара. Иштта хьалашка цо тешам болалургбий ФРГ-е моллагІа цхьа керда Гитлер варгвац аьнна, цу тІа а бе доаллаш ядерни герз а долаш? Из тайпа тешам бала йиш йолаш цхьакха а вац.

БІарга ца го йиш яц, бакъдар аьлча, цхьаькха, малхбузен Германера хІанзара бакъдар цунца цхьана ФРГ агрессивни низий реваншистски уйлаши ядерни амбицеши хьаллэпарга дІакхоачаш царца бартаяхар духьа антигитлеровски коалицега гІолла тІаийца шоай декхараш хийцеча цхьайолча державай политиках хьехинна продукт хилар а.

Халахете а, социал-демократически парте дакъа а лоацаш хьаьнча ФРГ кердача правительства доахача хьалхарча гІанаша бахьан лац мехка никъ замаи гІулакхашкеи Европе хІанз реально латтача хьалашкеи хьежжа нийсбеш ба аьнна вывод яра.

Дуккхача хІамаша йоах, кердача кабинетах йола уйлаш мичча тайпара хетийта гІерте а, цо шийла хьалхагІа дІабахараш къоабалбеш дагалоаттабаь ца Іеш, гуш мадарра, цар политика кІеззигача боараме хьанийна ца хилар а.

Европерчен дерригача дунен тІарчен машара а кхерамзлен а гІулакх конструктивни наькъаца теркалде йиш яц, яхаш дІакхайкаду Советски правительства, бокъонца долаш долча бакъдолчунга, эггара хьалха германски ши паччахьалкхе — Германски Демократически Республикеи Германе Федеративни Республикеи йолаш хилара факт бакъъяь дІатІаэцарга гІолла мара. Тайп-тайпарча доакъошка цхьана леладу Европа юкъара гІулакхаш дегІакхуваран чІоагІдаран тІадерзадаь долча хьалашка шинна а германски паччахьалкхено цхьатарарча бокъонех дакъа лацаро цар территореш тІа бахача нахага йиш хулийтаргья кхыча европейски халкъашта нийсса прогрессен машарен гІулакха юкъе шоашкара доагІар де. Цераш яьха шаккхе паччахьалкхе гитлеровски рейх йохаяри тІом дІабаьнначул тІехьагІарча йІаьххача хана дегІаахари бахьан долаш къастар социально-классови ларда тІа нийсденнад, хІаьта из гІулакх хувца боъо цхьаннена а ениаяц.

Доазонаш хувцалургдоацаш хилари социалистически немецки паччахьалкхенна — Германски Демократически Республикана — тІакхувда йиш йоацаш хилари Европа халкъий чІоагІача машарен кхерамзлени лоархІамегІарча лардех цаІ я. Цхьаккха маІан доацаши догдоахийла йоацаши да мичча бесса гІирта а ГДР-а низ тІабахьа е цунца шантаж лелае гІертилга а хІаьта иштта моастагІалца социалистически германски паччахьалкхене чубахка гІерташ йола планаш а. Тоалургбоацача авантюристаша мара де йиш яц тІом дІабаьначул тІехьагІара европейски доазонаш низагІа хувца безам бола лоархІамаш. ГДР-ен кхыча социалистически паччахьалкхенийн доазонаш чІоагІа дий хьажа безам хиначов хІалакеш хІама кхетаргьяр.

Ядерни герза тІакхача гІерташ хІанз а шийн хур деш я ФРГ. Ядерни планировани яра гІулакха ФРГ-ес дакъа а лоацаш НАТО керда органаш вІашагІйохкара хьакъехьара НАТО-га гІолла яь решенеш шоаш ядерни герза хьакъехьа дІадехараш могаделга санна лоархІаш тІаийцар малхбузенгермански милитаристашеи реваншисташеи. Ядерни герзах пайда эцара дешашта ФРГ «къаьстта влияни» хилийтара претензеш шехьалхашка оттаешшехьа а юлаелар ФРГ правительствос «европейски ядерни низаш» оалаш дараш вІашагІтохарах, дола къамаьлаш царна юкъе ФРГ-ес юкъарчал доацаш дакъа лацара заявка а луш.

Советски правительства йоах, машара хьашташа маяххара хургдар Европера хьал унахцІена хилийтар а вІаший юкъе тешами сийн хулга дегІакхувлар а духьа ерригача европейски паччахьалкхенашта юкъера дикача лоалахой гІулакхаш дегІакхувлар. Европера машари кхерамзлеи чІоагІъяра тІадерзадаьча гІулакхий шерра программа юкъейихьар Советски Союзои кхыча социалистически мехкашеи Бухарестски декларацепа. Цу программага хьежжа, СССР правительство дІахо а дерригІен нийссел кхоачашде гІертаргья Европера политически климат бокъонца тоалулга, Германе Федеративни Республика а юкъейолаш йолча Малхбоалени Малхбузени европейски паччахьалкхенашта юкъера цхьана леладу гІулакхаш дегІакхувлилга. Цхьабакъда, цунга бІарга дІадувшаде йиш а яц, е цо уж дувша а дергдац Германе Федеративни Республика неонацистски милитаристски низий оагІонгахьара Европерчен дерригача дунен тІарчен машара тІабоагІача кхерама.

Факташа йоах, дІаяхача хана урокех йоагІаш йола выводаш яьяц Германски Демократически Республике мара. Укхаза йиза чакхъяьхай овланга гІолле нацизм дІаяккхара, обществана демилитаризаци демократически эргалон яра хьакъехьара Потсдамски решенеш. Дика гІулакх да кердача тІема морх кхы цІаккха а немецки лаьттан тІара ца гІаттийтар духьа долла хІама де аьнна социалистически германски паччахьалкхено шийна тІаийцар. Цу гІулакхо машар безаш долча дерригача халкъашкахьара Германски Демократически Республиках тешам а болийтаб, цун сий а даькккад.

Советски Союзо йоах, антигитлеровски коалице державаш дІахо а Потсдамскии дунен халкъашта юкъерча кхычеи соглашенеех тІаийцача цар декхарашка хьежжа бехктокхаме я германски милитаризми нацизми юха дийн ца ялийтара хьалхара. Из бехктокхам бицбалийтар ФРГ-е тахан тІа-тІа лакхагІа корта айбеш дола милитаризман нацизман низаш могаделга хургда.

Советски правительства Германе Федеративни Республика правительства, политически партей, общественни низий, беррига бахача наьха уйла тІаерзаю неонацизмана никъ бехканза, милитаризаце политика дІаиккханза, кхыча европейски халкъашца цхьана шоай низаш Европе чІоагІа машари кхерамзлен Іалашъяра тІадахийтанза дарг ца хилара.

Советски правительства, халкъий машари кхерамзлен Іалашъяра хьашташ теркал а деш, лаьрххІа ладувгІ неофашистски милитаристски низаша леладеча гІулакхашка, из кийча я Потсдамскии дунен халкъашта юкъерча кхычеи соглашенешка хьежжа, нагахьа санна цанза даргдоацаш хуле, машар безача кхыча паччахьалкхенашца цхьана тІаэттача хьало хьалха даьхха дола деррига гІулакхаш де.

* * *

Лакхе кепатеха Советски правительства заявлени укх шера 28-ча январе СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий Министерства США, Великобритане, Франце посольствашка дІаеннай лоацца язъяь йоагІаш йола ноташ цу тІа ІотІа а яхка.

Советски правительства заявлени машара кхераме дола ФРГ-ера неонацистски милитаристски низий гІулакхаш Потсдамскии кхыча дунен халкъашта юкъерча союзнически соглашенеша ФРГ-ена тІадожадаьча декхарашка хьежжа сихха данза дарг доаца гІулакхаш ФРГ правительства дарга хьежаш и Советски Правительство яхаш йола нота шийна а йолаш иштта Москверча ФРГ посольствага а яхьийтай.

КХАШКАРЧА БАЛХАШТА — КИЙЧО

Боккха теркам тІабохийт Сунженски района «Красная Армия» яхача колхоза специалисташа механизаторий кадраш кийчъяра. Геттара лоархІаме да бІаьстан кхашкарча балхашка шин сменах болх бе йиш хургйолаш механизатораш хилар.

Иштта, Сунженски района «Сельхозтехника» объединене хьайийлача механизаторий курсашка деша вахийтав колхозо итт саг.

Цул совгІа, хІанз колхозе болаш болча трактористий, комбайнерий говзал лакхъяра гІулакх а дика лел колхозе. Механизаторий говзал лакхъяра оттаьча планах колхоза 35 механизатор Серноводски профессионально-технически училище хьайийлача квалификаци лакхъяра курсашка дийша варгва укх Іай.

ХІара декадах 3—4 механизатор вола шоай говзал лакхъе. Серноводске хьайийлача курсашка хьехар дика Іомадаь хІанзле шийтта саг цІавенав.

Цхьан дешаца аьлча совхоза йиш хургья бІаьстан кхашкара балхаш шин сменах дергдолаш гІулакх вІаштІехьдаккха, хІаьта дукхагІа бола механизатораш цхьоалагІа, шоллагІа класс йолаш хургба.

М. РАШИДОВ.

ТХОГА ЯЗДУ

ДІАДУВ ФУ ХАННАХЬА КИЙЧДЕ

Укх тІеххьарча хана боккха теркам тІабахийтаб боахамий специалисташа, кхаш леладераша лаьттан культура лакхъяра. Цул кІезигагІа лоархІам болаш дац паччахьалкхен стандартах хила мадеззара дика тІадаргдолча сортах дола фу обработка яьча лаьтта дІадолла кийчдар. ХІаьта фуна лаьрхІа дІаювча культурай дар духхьал цхьоалагІча класса, ялатийна лаьрхІа дІадувр шоллагІча классал лохагІа хила йиш яц.

Талхаргдоацаш лорадара дІаоттадеча хана дика цІендаь, юкъе совлен хІама йоацаш, дІадувча боарамга дІакхоачадаь хила деза фу. Цхьадолча республика боахамий специалисташа фу Іалашделга кхувргда яхаш тІехьатетт. Уж гІалат бувл. Юкъе нувхаш йолаш дІаоттадаь фу сиха талх, ца йоагІаш дукха тІунал йолаш хул. Къаьстта аьлах латт горох, борц, кен тІаьда хилча айхха вІашка алларах сиха дІоахлу. Из бахьан долаш сиха талх, тІаккха дІадийна фу тІа ца доалаш дукха дус. Иштта талх генаргаш а.

БІаьстан юхье юв культураш дІае ха дукха йисаяц. Цудухьа, моллагІча бахьанех диса дале а гурахьа дІаоттадеш цІен ца деш диса фу хІанз сихдаь цІенде оарцагІовла беза боахамашка.

Іалаьмате воча хьала тІа да фу Іалашдара гІулакх Надтеречни района боахамашка.

Укхаза хІанз вІаштІехьдаьккхадац бІаьстан юхье ювча культурай фу цІенделга. Мел эша йолаш я ялат цІенду машинаш, цхьабакъда, уж болх беш яц.

Белгалдаккха деза «Верхне-Наурский» яхача совхозе хІана а дІадувча боарамагІа кийчдаьча фуна цхьа центнер ца хилар. Ши бІаь центнер горох, шовзткъа центнер генараш, ши бІаь центнер кен, цхьа бІаь центнер борц иштта кхы а цІенданза латт. Цул дукха толаш дац «Братский» яхача совхозера хьал а. Лабораторе техкача дерригача фух итт процент мара дІадувча боарамагІа дац укхаза. «Знаменский» яхача совхозе дІадувча боарамагІа 22 процент мара дац фу.

ХІара боахама кулгалхой, агрономий декхар да деррига низаш оарцагІа даьха йолаш йолча ялат цІендеча машинех нийса пайда а эцаш долаш дола фу цІенде, дІаде кхоачамболаш деце эца.

«ДІалийначунга хьаьжжа чуэаргда», — оалаш да. Из диц далийта йиш яц.

Цул совгІа лоацача хана динза дарг мел доацар де деза бІаьстан юхье ювча культурай мугІарера фу дикагІдолча сортовой фуца хувцара.

З. ЗАКАЕВА,
контрольно-семенной лаборатора агроном-методист.

ДИКА БОЛАМ

Дешархошта эстетически кхетам балар дукхагІча даькъе школа гІулакх да аьнна хетт. Цхьабакъда, боккха болх бе йиш я цу даькъе культура учрежденей а. Из хьаьокх Наурски районни культура цІен коллективо беча балхо. РДК болх беш я берий халхара кружок, духовой оркестр, балетни студи. Дукха дешархой ба дІа а язбенна цу кружокашка ухаш. Духхьал халхара кружока юкъе (кружока кулгалхо А. Фахрутдинов) дакъа лоацаш 30 дешархо ва. ХІаьта дукха ха йоацаш районни центре хьалийлача пионерий ЦІагІа болх бе йолаеннача хоровой, халхара, изобразительни искусства, прикладной искусства кружокашка, балетни студе, фотокружоке дакъа лоацаш бІаь совгІа саг ва.

Республике дикагІчарех лоархІаш да Наурски районни культура ЦІен самодеятельни кукольни театр. Дика вІаштІехьбаьккхаб театра болх из гІулакх чІоагІа дукха дезача цун кулгалхочо Бондаренко Мария Терентьевнас. Шоай мукъа мел йола ха цунна дІахьо театра юкъебоагІача дешархоша. «Машенька», «БІийг» яха эрсий халкъа фаьлгаш кийчдеш ба хІана къона актераш.

Лог гІоздоаккхаш да районни методически кабинете берий уголок хьахийла хилар. В. И. Ленина вахар дувцача плакаташца, тайп-тайпарча выставкашца кийчъяьй берий уголок. Безам тІаозаш я «В. И. Ленин — разливе» яха укхазара декоративни макет а. Кхувш боагІараштеи бераштеи юкъе беча балха совет кастта вІашагІйолла лерхІ наурцаша. Цул совгІа укхаза хьаеларгья «Спутник» яхаш цІи а йолаш берий клуб.

Бераштa юкъе беча цу тайпарча балха дика болам хьаллаьцача бакъахьа ба кхыча районашка а.

А. МИСЛАУРОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР культура министерства методист.

ЛЕРТТІА КХАБА ДОАХАН

Республика дерригача боахамашка шерра болх дІаболабаьб юртбоахама продукци яккхара планаш ханал хьалха — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дузача денга кхоачашъяра.

1967 шера 20-ча январе кхаччалца баьча балхах хьалхарча квартала план 50 процент кхоачашъяьй дулх кийчдара, шура — 22, фуаш — 14 процент.

Дулх кийчдара гІулакхаш дика лел хьалхарча квартала план 103 процент кхоачашъяьча Гудермесски районеи 97 процент кхоачашъяьча Шелковской районеи боахамашка.

Хьалхарча квартала план 20 дийнахьа 269 процент кхоачашъяьй Сунженски района Ленина цІерахча колхозо, XIX-ча партсъезда цІерахча колхозо паччахьалкхенга 477 тонн дулха а ехка, 148 процент кхоачашъяьй квартала план, Кирова цІерахча колхозо 146 процент кхоачашъяьй квартала план.

Дулх дохкара болх дика леле а, из ала йиш яц шура кийчъяра балхах. Соахкарчул а кІезигагІа йоахк шура МалгІабика, Наьсарен, Урус-Мартана, Надтеречни, Шаьла, Ачхой-Мартана районий боахамаша.

Цхьаккха бахьан а доацаш соахкарчул кІезигагІа йоах шура Наьсарен района «40 лет Октября», «Назрановский» яхача совхозаша, цудухьа из иштта хІанад хар а цу боахамашта новкъостал дар а ловра тхона.

Тхо лаьрххІа хьежар Наьсарен района «Экажевский» совхоза шура яккхара болх мишта лел. Укхаза 927 Іаттагара 1967 шера 15-ча январе кхаччалца 40 эзар килограмм шура яьккхай, вешта аьлча соахка цу ханналца яьккхачул йиъ эзар килограмм дукхагІа. ХІара кхоабача Іаттагара деннеи бийсаннеи 0,1 килограмм дукхагІа яьккхай шура. ТІакхийтта шура лоадама яц, из дукхагІа хила йиш йолаш яр, нагахьа санна фермашкара цхьадола кхоачамбоацараш сихха дІадаьха хиннадаларе.

ДикагІа болча совхоза дояркашта Костоева Хьавайна, Бекова Фатимана, Евлоева Лейлайна, Евлоева Хьанифайна, кхычарна ма мегадий шоаш леладеча доахах хІара Іаттагара деннеи бийсаннеи 2—3 килограмм дукхагІа шура яккха.

Совхоза керттерча зоотехника Албогачиев МурцаІалий Хаматхана кхетамца оттаьй доакъарий рационаш а хІаьта иштта ден распорядок а, цу гІулакхо шура дукхагІа яхара аьттув а боакк, цхьабакъда, деррига а сено толхазаьд аьлча, совхоза Экажкъонгий-Юртарча отделене хІанз а вІашагІъехкадац дІателача хана доакъараш кийчдеш (оаташ, Іанарца кІаьдеш, хьаьндеш) йола агрегаташ, цудухьа кхы тоа а ца деш шоаш долча тайпара тел хьайбашта гІожа доакъараш.

Укхаза доаханна телача доакъарий рационаца белок тоъаш йоацилга шоашта шаьра ховшшехьа а, карбамид санна йола добавкаш еттац царех.

ГІожа доакъараш дукха а дикагІа дуаргдар, нагахьа санна совхозо шекара заводе шортта йолаш а свекла дІателаш ше хиларах шийна мел эш из заводера хьая йиш йолаш а йола патока царех еттаре.

Шура яккхара хьокхамаш лоха долаш дІадоладир шу Наьсарен района «40 лет октября» яхача совхоза хьайбаш леладераша.

Укх шера 18 дийнахьа 351 центнер шурий яьккхай, хІаьта цунах 280 паччахьалкхенга еххай. ХІара кхоабача Іаттагара дийнахьи буси 3,3 килограмм мара шура яккхац, соахка цу ханна 3,6 килограмм йоаккхаш хиннача метте. ХІанз 626 етт ба совхозе, хІаьта царгара хІара деннеи бийсаннеи соахкарчул 188 килограмм кІезигагІа йоаккх шура.

Шура яккхара гІулакха совхоз тІехьайнсара керттера бахьан да фермашка зоотехнически болх во лелар а къахьегам во вІаштІехьбаккхар а.

Доярка беттача хІара Іаттагара йоаккхача шурий хан-ханнахьа учет яц, хІаьта яьр а юкъ-юкъе тоайий хул; хІара денна йоаха шура кІезигъялара бахьанаш малагІаш да хьожаш анализ яц. Цудухьа да доярка Акиева Мовлатхана 12 январе 83 килограмм шура яьккхача метте 18 январе 74 килограмм мара ца яккхара бахьан малагІа да цхьаннена а ца хар. Чуриева Любас 15 январе 57 килограмм шура яьккхаяр, хІаьта 17-ча январе 43 килограмм мара якханзар. Из сендухьа да ханзар кхыметтел ферма бригадира нов. Дахкильгов Асламбека а.

Ферме зоотехнически тохкам баьчул тІехьагІа гучадаьлар, доаханна хан-ханнахьа жоми бардеи ца телар бахьан долаш шура кІезигъеш хилар.

Доаркех шоаех тийша а дукха да 1966 шера ше лелабаьча 18 Іаттах хІара Іаттагара 2931 килограмм шура яьккхача, опыт йолча доярка Барахоева Рукъета болх дика бу укх шера а. Укх беттах дІадахача хьалхарча ткъаь дийнахьа цо ши тонн совгІа е деннеи бийсаннеи 108 — 112 килограмм шура яьккхай. Из вІаштІехьдаьннад доахан дика кхабарах. Цудухьа сурт санна да Рукъета доахан: тоаденна, цІена. Цар деннеи бийсаннеи юкъера лаьрхІача хІаране 6 килограмм шура тел, 4,0-4,2 процент хьоанал а йолаш.

Дагадоххарах дувцаргда вай шурийпарча хьоаналах. Шурийца мел хьоанал я ха йиш йолаш лаборатори я хІара шурий-товарни ферме, цхьабакъда, цига гІолла хан-ханнахьа чакхъяккхац шура, хьоанал лохъялара бахьанаш малагІаш да хьажац. Цудухьа 3,5 — 4,0 процента тІа латт шурий хьоанал. Базисничул (3,7 процентал) кІезигагІа хьоанал йола шура молзаводе дІачулуш хилча, из дикка кІезигъю.

Кердача шера цхьа бутт гаргга ха дІаьннай, хІаьта а дикагІйолча доаркайи скотникийи балха итогаш яьяц Наьсарен района совхозий фермашка. Дика хьокхамаш долаш болча наха поощрени яц, хІаьта из хІара итт ди массаза доал де дезаш а дар. Хьокхамий доска тІа хила еза дикагІбарий цІераш, хьалхалаттарашта цІе вымпелаш, совгІаташ тела деза.

Дика специалисташ, опыт йола бригадираш, къахьегам дукхабезаш бола скотникаши доаркаши ба Наьсарен района совхозий хьайбай боахамашка балхаш деш бараш. Цар къахьегам лерттІа вІаштІехьбаккха а шура тІа-тІа дукхагІа яхар духьа къовсам лоаттабара тІаберзабе а беза. Боккъалдар аьлча, дІадахача 20 дийнахьа из данза да, цудухьа района фермашка хІара денна йоаккхаш йола шура соахкарчул 1270 килограмм кІезиг а еннай. Из кхы дІахо ла йиш йолаш дац.

Доахана телача доакъарий рационе юкъебахьа беза жом, барда. Патока а етташ хьаьнде деза ча. Доакъараш кийчду кухнеш болх бе йолаялийта еза. Рациона юкъе белок тоъаш ца хилча, йицъялийта мегаргьяц карбамид санна йола химически добавка а.

ХІара денна доахан кортамукъа базашка ара а доахаш леладе деза. Хан-ханнахьа а мел эш а меладе деза царна хий; ЦІена, чах даь кІалхьарцар а долаш лоаттаде деза доахан.

Нагахьа санна юкъ-юкъе тишденна доахан нийслойя, царна къаьстта доакъарий рацион хилийта еза.

Х. МАХИТАРОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР юрта боахама министерства заготовкий отдела начальник.

КХЫ А Я ТОРОНАШ

Наьсарен маьхка завод районе эггара къонагІчарех цхьа предприяти я. Ший хьалхара продукци цо арахийцар пятилетка хьалхарча шера. Лоацача хана караерзайир завода коллективо маьхка изделеш хьаяра технологически процесс, хІаьта хІанз укх сахьата караерзаеш я сдобни булкаш, вешта аьлча, кагий изделеш яра технологи.

Завода еррига цехаш кийчъяь я кердагІа йолча технологически оборудованеца, балха керттера процессаш механизации автоматизации яь я. Дика да балха хьалаш: сийрда паргІата я цехашка, фо массаза цІена лоаттаду вентиляце. Балха а ара а леладеча баракъашта лаьрхІа раздевалкаш я, балха ди йистедаьлча лувча йиш я душе. Еррига технологически цехаш чуйолча керттерча корпусал совгІа завода коа я прачечни, столярни, механически цехаш, маьхка лотокаш юлаш а уж йокъаеш а йола отделени.

Кердача предприяте дукха ба Грозне профтехучилищаш яьха къона специалисташ. Дика кхоачашйир коллективо пятилетка хьалхарча шера задани — 116,5 процент. Дика къахьегарца белгалбаьннаб технологаш Сикалиева, Могушкова, слесараш Пугоев, Караблин, кхыбараш а. Ала деза, хІанз а болх бовзаш бола нах тоъам хиллал ца хиларах дукха халонаш оэилга. Тхоай низашца балха тІа Іомабу оаха нах. Завода керттерча инженера Марзабековас Іомабу мехкарий. Иштта цо Іомаь 12 йоІ специальность а йолаш болх беш я хІанз заводе.

Дика толамаш доах къонача завода барттайнача коллективо кердача шера а. Сменай заданеш хадданза тІехкхоачашъю. Наьсарен района бахархой маьхка хьашташ дизза кхоачашду завода хІанз укх сахьата.

Советски халкъа доккха цІей мадоагІа дезде кийчлуш я тха завода коллектив а. Дикка лакхлургья укх шера производства объем, тоалла езаш я продукце дикал а, айе еза къахьегама овсарле. Из деррига белгалдаьккхад оаха тІаийцача социалистически декхараш тІа.

Б. УЖАХОВ,
Наьсарен маьхка завода директор.

ХІАНА КІЕЗИГЛУ ШУРА

Хьайбай продукци яккхареи из паччахьалкхенга йохкареи план кхоачаш ца еш хьайоагІа тха ферма, хІаьта из яккхарга дІадодар планах лаьрхІачул дукха дукхагІа да.

Фу бахьан да-теш ферма план кхоачаш ца яр. Тхона хетачох цун керттера бахьан ферма коллектива къахьегам нийса вІаштІехь ца баккхар, фермерча халача балхашта механизаци яь ца хилар, хьайбашта йоаггІача рационах доакъар ца телар да. Укх тІеххьарча хана къаьстта воггІа да фермера хал. Масала, нагахьа санна 1965 шера хІара кхоабача Іаттагара 1730 килограмм шура яьккхаяле, 1966 шера яьккхар 1630 килограмм мара яцар.

ДІадахача шерашка дийнна гІалаташ дІадахара совхоза кулгалхошеи специалисташеи деш цхьанкха хІама дац хІанз а. Доахана шура лохъергйоацаш Іангар дахара е йоаггІача тайпара йоакхо янзар дІадахача шера гурахьа. Кийчдаь доакъар дика дац, цул совгІа кІезига а да из. Нагахьа санна ферме оттаьча рационах доахан кхоабаш хилча хІара Іатта дийнахьи буси 45 килограмм силос, ялх килограмм йол, шиъ килограмм концентраташ тела езар тха. Цхьабакъда, из рацион дІаязъяь наьхата тІа мара яц. Цунца цхьана белгалде деза кийчъяь силос Іалаьмате во хилар. Доахана ца юаш дукха юхеют из. ХьажкІаш дІайийнача дукха оасар хиларах духхьал цхьа гІад мара дац силосаца. Цудухьа дегІа пайдана йола питательни веществаш Іалаьмате кІезига я цунца.

Уж деррига кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш шура кІезигъяьй хьайбаша, хІаьта шурий хьоанал а лоха я.

Ферме халагІа долча балхашта механизаци яра гІулакх а во латт. Деррига доахан кулгашца детт оаха. Хьайбашта доакъар дІателаш а ихо дІадоаккхаш а ду балхаш кулгашца де деза. ХІаьта цу гІулакхо шура яккхарга дІадодар дукхагІа хулийт.

Баькъда, доахан механически деттаргдолаш установка ийцай совхозо. Из болх бе йолаелча тха къахьегама ди хІанзалца хинначул дукха лоацлургда, шин сменах болх белга вІаштІехьдаргда. ТІаккха дезала йоакхо е а кхыдола гІулакхаш де а дукхагІа ха хургья тха. Цул совгІа шура яккхарга дІадодар хІанзарчул дукха кІезигагІа хургда.

Укх юбилейни шера, района хьайбаш леладераша Октябра 50 шу дуза ди тІакхоачаш планал совгІа паччахьалкхенга ихо бІаь тонн шура йохка лаьрхІача хана, совхоза кулгалхошеи специалисташеи боккха теркам тІабахийта беза фермай болх тоабара. ДІадахача шерашка дийнача гІалатий уйла а я яь лерттІа леладе деза доакъар Іалашдара гІулакх. ХІанзе а рационага хьежжа хьайбашта доакъар тела деза, из ца дойя дІахо кхы а кІезигъергья доахана шура.

А. ИСАЕВА, Х. МЕЖИДОВА,
Гудермесски района «Новогрозненский» яхача совхоза доярках.

ІИЛМАННА КАРАГІДАЬННАР — ПРОИЗВОДСТВАНА ЮКЪЕ

Грозненски крекинг-завода установкашта юкъе къонагІчарех я тха № 43-3 йолча установка коллектив. 1965-ча шера реконструкци йир установка хьалхарча аргІанна. Вай мехка чІоагІа эшаш йола цеолиташ арахеца йолайир установка коллективо. Промышленноста тайп-тайпарча отраслешка чІоагІа эшаш я цеолиташ фецара тІунал дІакъоастаяра.

ДІадахача шера установке арахийцар цеолитай цхьа тайпа, кхыча тайпара йола цеолиташ арахецара технологи кийч а яь, массехк тонн цеолиташ арахийцар.

1967-ча шера установка коллективана хьалхашка латт кхы а лоархІамегІен бехктокхамегІен дола декхараш. Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода лаьрхІа арахеца йолаергья керда цеолиташ, хІаьта цига шийн аргІах арахеца йолалургья цеолитоносящи катализатор. Цох пайда эцаргба каталитически крекинг процесс кхоачашъеча. ДІабахача январь бетта эггара хьалха цеолиташ гІор а ейташ кристаллизаци яьй. Хьалха яьча анализаша хьахьокх кристаллизаце дикал лакха хилар.

Уж лоархІаме балхаш кхоачашдеча хьинаре къахьийгар оператораша В. Степина, А. Ашияна, Н. Бедевко, Н. Дороголова, В. Пацера, В. Лазутина, кхы дуккхачар а. Коллектив лог тийша я укх шера хьалхашка латта декхараш а толамца кхоачашдергхиларах.

ХІанз реконструкци еш я установка шоллагІчен кхоалагІчен аргІанна, иштта реконструкци еш я № 43-2 йолча установка. Цул тІехьагІа цига арахеца йолалургья микросферически катализатор. Пишлошъераша барттайна хьинаре къахьег, цар дош деннад хьалъеш латта установка аргІа ший ханнахьа хьачуяла. Уж балхаш сихденна кхоачашдеш да.

И. АРОНОВ,
Грозненски крекинг-завода № 43-3 йолча установка начальник.

Доазол дехьара

ХУНВЭЙБИНАШ БУРЖУАЗНИ ПРОПАГАНДАНА ЧУЭТТА ЛАТТ

ТОКИО, 28 январь. (ТАСС). Хоржамашта хьалхарча кампане Японе Компартех гIертарай коммунизма идеяшта дискриминаци ярам Китаерча событеех, белггала аьлча, «хунвэйбинаша» леладеча бокъо йоацарех пайда эц либерально-демократически парте. Цунца дувзаденна, «Акахата» яхача газето — Японе Коммунистически парте органо — гул а даь тахан цхьана кепатох Китаера «культурни революци» оалаш яр марксизмаца-ленинизмаца ювза» гIертача буржуазни пропагандо дувцар харцдеш болча, цIи хезача культурни деятелаша даь къамаьлаш.

Йовзаш йолча актрисас Катабаясою хьакхайкадир, «хунвэйбиний» гIулакхаша, белггала аьлча, Китая боккхийча деятелашта улицашка низаш дарой доастама судамаш ярой ше а беррига японцаш а «цец-ама баьхаб». Ше къамаьл деш писатела Кацурас белгалдаьккхар социалистически строй шиий чулоацамах сага йоакхо яра маIан долаш хилар, хIаьта цунца дувзаденна «хунвэйбинаша» леладу гIулакхаш харцахьа а лаьрхIар.

Философа Янагида аьлар, «хунвэйбиний» болам японски халкъо къоабалбергхиларах къамаьл хила а дагIац».

КПЯ ЦК ПРЕДСЕДАТЕЛА НОСАКА ЗАЯВЛЕНИ

ТОКИО, 30 январь. (ТАСС). Китая цхьаболча кулгалхой зурма ашарца Японе Коммунистически парти халха ца ювларах, «культурни революци» оалаш яри «хунвэйбинаши» хеста ца барах предлогах санна пайда а эцаш, КПЯ юкъера байдда дIабахача антипартийни элементаша ювца яьккхай КПЯ «антикитайскр», «ревизионистски» парти я яхаш, — хьакхайкадир КПЯ ЦК председатела Сандзо Носака Токио пресс-конференци йолаш. — Цу элементаша КПЯ-х массе тайпара доацараш дувц, бахьан а доацаш меттIаьлеш дувц, тийша балхаш вIашагIдехк кастта хургдолча парламентски хоржамашка КПЯ-на тIехьа кхадж тоссаргбараш кIезигагIа хилийта гIерташ. Носака заявлени кепатеха араьккхай «Акахата» яхача газета тIа.

«Вай «Акахата» яхача газета тIа хоадамболлаш духьале еш жоп деннад Японе Компарти ревизионизм лелаю яхаш гуччахьа бехке яьча халкъа университетерча хунвэйбиний дацзы баона, — йоахар дIахо Носака. — ХIаьта «культурни революци оалаш йолчохи Китаерча «хунвэйбиний» боламахи лаьца аьлча, КПЯ юххьанца денз дIахайтад, цхьаккха уйла йоацаш кхыча мехка тIехьяла ше вIалла дага ца хилар...»

КИТАЕРА СОБЫТЕШ

Китаера ухача хоамех, регулярни эскара доакъош дахийтад «хунвэйбинаштеи» «цзаофаний» («бунташ хьеврий» е «негар гIеттаберий») отрядаштеи новкъостала. Эскар событешта юкъегIортар, китайски кепайоазоно ше деча мукIаралах, паччахьалкхен Iаьдала органашии партийни комитеташии йохаеш болча «хунвэйбиний» цзаофаниийи гIулакхашта городашкарчеи юрташкарчеи къахьегамхоша цIенхаштта духьале еш хилар бахьан долаш да.

ХьалхагIа баьча хоамах, Шаньсии Хэбэйи яхача провинцешка «хунвэйбинаши» цзаофанаши хьаллаьцар эскара доакъоша моттигерча партийни комитетий гадоаккхаш гIайттача белхлошцеи ахархошцеи цар дов даьннача хана.

Синьхуа агентства хьакхайкадаьд, цкъа иштта Харбине, къилбаседа-малхбоалехьарча Китая йоккхача городе, дов даьннача хана, «Ноа гарнизона н-ски даькъо цзаофанашта «лаьрххIа доккха новкъостал деш уж хьал а лаьцар», царна духьалбаьннараашта «де доагIар а дир», аьнна. «Цзофанцзюнь бао» яхача эскара газето Харбине хинна событеш ше ювцаш передовой статья тIа йоах, «цу лирача къовсама юкъе шийгара доагIа дакъа лаца деза эскаро». Цзаофанаша эскаргара новкъостал дийхача хана язду «Цзэфанцзюнь бао» яхача газето, «сов чехка варцагIдовла а тарлуш дола новкъостал царна де а деза вай».

Пекина цхьан центральни улицагIа хьалтехад КПК ЦК, КНР Паччахьалкхен совета, КПК ЦК Военни комитета, «культурни революце» гIулакхашта йолча группа соцама текст тIайола «дацзы бао». Цу соцам тIа йоах, «председатела Мао кулгалца дIайолаенна сийлахь-йоккхача пролетарски культурни революце керда этап», «Iаьдал бе доллар духьа лоаттабеча къовсаме» революционни аьрдехьарчарна хьинаре новкъостал де деза эскаро, «председатела Мао указанешка» хьежжа. Соцам тIа белгалдоаккх цу соцама новкъа йола «моттигашка сийлахь-йоккхача культурни революцена юкъе ца гIертара хьанъехьа хьалхагIа мел енна хинна указанеш» дIайоахаш хилар.

(ТАСС), 28 январь.

* * *

Соцаш дац Китаера антисоветски меттIаьлеш. Пекине советски посольствана гоннахьа леладу бокъо йоаца гIулакхаш. Советски Союза духьаларча моастагIал долча къамаьлех хьалйизза я китайски кепайоазон оагIонаш. Антисоветски митингаш ю «хунвэйбинаштеи» цзаофанаштеи («кегархошта») новкъостала дахийтача китайски эскара воински доакъошка.

Кепайоазон тIеи дацзы бао тIеи (листовкаш) корзагIбаьнна йолаь антисоветски кампани мара кхы йола темаш еце а, хоамаш ух Китая тайп-тайпарча районашка пах хьувши герзаш вIашка детташ моттигаш йолаш хиларах.

Пекинерча японски корреспонденташа (лерттIа болх бе торо йолаш бац хIана советски корреспонденташ) хоам бу дацзы бао деча хоамаш тIа а бегIа — Шихацзы (Синьцзян) яхача городерча «военни поселенцаша» духьале ю эскаро хьаллоацаш болча «хунвэйбинаштеи» цзаофанаштеи. Китайски эскара доакъоша шихацзена гобаьб, цхьа бакъда, гобаь латтача воински доакъоех цхьадараша герз Iодиллеи дIакарадахеи тигац».

Воккхача военачальника, КНР госсовета премьера заместитела Хэ Луна критика еш йола дацзы бао дукхагIа хиннай Пекине. Цу материалашка йоах, «Партена духьалъяьнна Хэ Луна группа цIенъяь дIаяккхара тIехьалаттача бувзама комитето» 29 январе хьакхайкалаьд «революционни бунташ ерий организацей членаша контрреволюционни элемент Хэ Лун лацар а гучаваккхар а».

КНР Паччахьалкхен советеи КПК ЦК Военни комитетеи соцамца мехка граждански фецара флот эскара мукъах хургдолаш дIаленнад.

(ТАСС, 30 январь).

ГОЛЛАН: ГIУЛАКХАШ ЦХЬАНА ЧАКХДАХА ДЕЗА

ЛОНДОН, 30 январь. (ТАСС). Великобритане Коммунистически парте Генеральни секретара Джон Голлана белгалдаьккхар Вьетнамера США герзашцара низаш цIендаь арадахара даькъе боаккхаш бола хьалхара гIа а лоархIаш Вьетнама Демократически Республика территорена чуетта бомбаш соцаянза яргаца хилар. Голлана селхан къамаьл дир эзар саг гулвеннача Глазго хиннача массови митинге.

Дж. Голлана иштта дийцар НАТО тIема блокеи Варшавски договора организацеи метта кхерамзлен хьакъехьара ерригача Европа юкъара договор де дезаш хилар.

Английски правительство Англи «юкъарча рынкана» юкъе дIачуэцилга вIаштIехьдаккха гIертарах лаьца ше дувцаш, Голлана аьлар, цунна меттел «Малхбоалеи Малхбузеи а чулоацаш бокъонца йола ерригача Европа юкъара торгови политика лелае» эза Англе.

Голлана иштта критика йир Вильсона правительства чурча политикана а. Цо белгалдаьккхар Англе тIатIа лукхагIа нах къийлуш латташи цIа доацаш бисараш сагота хьувзаши хиларца дувзаденна ихыметтел лейбористски партена тIехьалаттарех бараш а корзагIбаьнна хилар. Правительства политико, аьлар Голлана, чIоагIа барт эгIабаьб лейбористски боламе а. Политика хувцара ца хилча даргдац цунна тIехьалаттараш цхьана вIашагIа а кхийтта гIулакхаш чакхдоахилга.

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

ВАРШАВА. Лохерча Селезех кастк-каста польски Урал оал. Промышленни предприятеши минеральни рузкъаши тайп-тайпара хиларга дилача из тайпа шоллагIа район яц Халкъа Польше.

Лохера Селези тахан — геологотохкама балхаш эгтара чIоагIагIа даьржа моттиг. ХIара шера тIа-тIа, дукхагIа ший къайленаш сага гучайоах лаьтто.

Дукха ха йоацаш Валбжиха районе гучаяьннай коксуюши кIор боалла керда моттигаш, Злоторыи юххе барит доалла а хIаьта иштта каолин, олово, молибден, вольфрам доалла а йIаьхий моттигаш.

ГАВАНА. «Промышленность юрта боахама гIулакх деш я», — иштта оалаш я Кубай столице Республика президента Дортикоса чIоагIагIа езъеш хьайийла йоккха выставка. Выставке шерра хьокха оттаяь я юртбоахама машинаш, юртбоахамерча тайп-тайпарча балхаштеи хьайбай боахамаи эша оборудовани, кхашкарча гидротехнически гIирсашта эша механизмаш, кубински юрта боахамга дIаухийташ йола химически удобренеши кхыйола промышленни продукции. Экспонатех дукхха яраш болх а байташ хьахьокхаш я.

СОФИЯ. Болгарски зрителашта геттара дика хийтар «Председатель» яха советски фильм. Кепайоазоно лаккха мах бу цун, вахарера бакъдар къаьгга хьахьокхаш из хилар белгал а доаккхаш.

Фильм дезадалара маIан малагIа да аьлча, из да, — язду «Работническо дело» яхача газето, — зрителашта хьалхашка цу тIа деш дола къамаьл харцо йоацаши гуччахьарен хилар. ВIаши оагIув болаш да вахарера бакъдари фильма тIара бакъдари.

(ТАСС).

Ераш ба уж шоай дикача концерташца наьха дегаш гIоадоахараш. Укх сурта тIа вайна бIаргагураш химикий культура Двореца самодеятельни артисташ ба, «Березка» яха вальс.

Н. Кобиашвиле сурт.

ХУДОЖНИКИЙ МАСТЕРСКЕШКА

Советски Iаьдала ах бIаь шу дизара сийлахь-доккха исторически ди гаргакхоачаш латтаро хьинар айдаьча республика художникий коллектива низаш юхаккодац партеи правительствай решенеш кхоачашъяра. Советски паччахьалкхе йола 50-гIа шу дизар дездарах болча КПСС Центральни Комитета соцамо кхы тIа а творчески хьинар айдаьд художникий, уж хIанз чуйийнна болх беш боахк живописа, скульптура, графика, театрально - декорационни живописа керда произведенеш хьае гIерташ.

ХIанз художникий мастерскешка чакхбоалаш латт вай республика историе а тахапарча ден а лоархIамерча дешаштя хета а яь йолаь произведенеш йистехара бола боккха болх. Живописец А. Авсаджанов чуйийна къахьегаш воалл бакъ болча ленинций Г. К. Орджоникидзей С. М. Кировей боккъала а башха кулаш хьагойта сурташ дехкара. Цар кулгал а деш турпалера къовсам лоаттабаьб Къилбаседа Кавказа халкъаша Советски Iаьдал оттадара. Колхозни кхай сийлахьарча къахьегамхошта хетадаь доккха сурт диллара болх йистебоаккхаш воалл художник Слободин. Цо дуллача «БIаьстан балхаш» яхача сурто хьагойт бIарг ца кхаччал шерача колхозни лаьттай паргIатача аренашка бIаьстан юххье балхашта арабаьннача колхозхой куц. Уж лаьтташ даим хургдолаш цар доалахьа дерзадаьд Сийлахь-боккхача Октябро. Болхлой класса — республика мехкдаьттахой сийлахьарча къахьегама хетадаь сурт диллара болх а ба художника беш.

Физкультурни темана хетадаь сурт дуллаш воалл художник А. Григорьянц. Цу тIа цо гойт мехкарий-гимнасткай физически хозал а ирвественни цIенал а. Юрташкарча къахьегамхой дуккха а сурташ дахкара болх беш ва художник, царех да цо хIанзалехьа а дилла даьнна свинарка А. Сергиенкой сурт.

Лирически плана художник А. Латышев «Колхозницы» яха сурт дилла ваьннав. Цо дукха болх бу берий тематикана хетадаьча сурташ тIа. Царех да «Шахматаш», «Юность» яхараш а кхыдараш а.

Юрташкарча кагирхоша вIаший леладу гIулакхаш хьахьувкхаш дакъона художник А. Асуханов дуллаш воалла сурт. Из тема хIанзарча хана лоархIаме а эшаш а я. Ше дилла лаьрхIа сурт ка маьхала а йолаш дилла валга ловргда вай автора.

Ши сурт дуллаш воал художник С. Сухоруков. Царех цаI республика лоаман районашка болх беш болча хьунпромбоахама къахьегамхошта хеталаь да, хIаьта шоллагIдар юртарча къахьегамхошта - механизатораштя хетадаь да. Цу тIа гу чубузаш латтача маьлха йIайхача зIанараша сийрдадаьккхача колхозни кхай тIа шиъ зIамигача воIаца вола тракторист.

Художник О. Мишин студентийи болхлойи портреташ дехкаш ва.

Къона художник В. Ливи мехкарех - гIишлошъерех лаьца сурт дилла чуйийна къахьегаш воалл, хIаьта художник В. Гутов лоамах кхалсага-наьна образ а дуккха пейзажаш а хьагойта сурташ дохкаш воалл. Ш. Шамурзаев юрташкарча къахьегамхой портреташ дехкаш ва.

Е. Гайдукова «Встреча освободителей» («Мукъабаьхараштa чакъабахар») яха сурт дуллаш йоалл. Из цо хетаду фашистски лоалах халкъ кIалхардаьккхача Советски Эскара тIемахошца боккхача безаме из вIашагIкхетара.

Скульптора И. Бекичева хьадаьд республика сий долча наьха дуккха а портреташ. Царех да Социалистически Къахьегама Турпала, «Шелковской» фун жа леладеча совхоза вокхагIча жа-Iуна Эсмухамбетов Наурды портрет, цу совхозерча Социалистически Къахьегама Турпала вокхагIча чабача Аминтов Амутуака портрет, Советски Союза Турпала Л. Калашникова портрет. Скульптора хьадаьд дуккха кхы портреташ а.

Цхьаькха грозненски скульптор В. Малюков я ва ка маьхала а йолаш республика сий долча наьха портреташ хьадара болх беш. Цо хьадаьд Социалистически Къахьегама Турпала мехкдаьтта чакхдоахачун Н. Ведерникова портрет, Советски Союза Турпала Н. Рыхлина портрет. Кхы дуккха портреташ а даьд цу художника.

Художник В. Глушков чуйийнна болх беш воалл Къилбаседа Кавказерча революционни событешта хетаяь йола дуккха а графически листаш хьаяра. О. Чубаров «Социалистически Грозный» яхача вIашагIтехача цаI йолча темах лаьца дола дуккха а графически балхаш хьадара къахьегаш ва. Цуи болхий цхьаькха сери г. Ленинграда хетаяь я.

Театра художникаш Э. Валсытикови А. Белови М. Ю. Лермонтова цIерахчеи Советски Союза Турпала Ханпаши Нурадилова цIерахчеи театрий сценаш тIа хьахьувкхаргйола керда спектаклаш сурташца кийчъяра балхаш деш ба.

КIеззига ха мера йисаяц Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50-гIа шу дизара хетаяь выставкаш хьаелла. Художника долла а хIама де деза из сийлахь-доккха Советски Iаьдала 50-гIа шу дизара цIей идейни а художественни а лакхача боарамера керда искусства произведенеш хьаярца белгалдара.

Ф. САЧКО.

РСФСР художникий Союза Нохч-ГIалгIай отделене правлене председатель.

БОЛХ ДИКА ВIАШТIЕХЬБАЬККХАБ

ДикагIйола опыт мехкдаьттахошта, машинашъераашта, институтий Iилман болхдошта, кхыча учрежденей болхлошта юкъе дIайоаржаяра дукха балхаш ду «Грознефть» объединене центральни Iилма-тохкама библиотека коллективо.

Беррига специалисташ учете латт. Цулухьа хов хIара специалист малагIа болх кхоачашбеш ва, цунна малагIа новкъостал эш.

Керда технически литература хьаккхаьчача (журналаш, сборникаш, технически листокаш, иштта кхыдараш) царга хьож библиотека болхлой. Эша статьяш е информацеш хьа а леха езача специалисташта дIахойт уж хьакхаьчалга. Иштта пайда ийбу иностранни литературах а.

Библиотеке дакъа лоацараш дукхагIа хилийтара айхха бувзам лоаттабе беза цехашкарча, предприятешкарча, отделашкарча болхлошца, инженерно-технически болхлошца, кхычарца. Из кхоачашде цар вIаштIехьа а доал. ХIанз библиотека учете латташ ва 130 саг. Тайп - тайпара специальность йола нах ба уж. Царна юкъе ба мехкдаьтта доахараш, мехкдаьтта чакхдоахараш, машинашъераш, энергетикаш, институтий болхлой, кхыбараш. Литература пропаганда яра йоккха моттиг дIалоац группови информаце. Цу балха юкъеува технически информатораш, аьлча лакха квалификаци йола специалисташ, уж болаш ба промышленни предприятешка. Царга гIолла эшачунна новкъостал ду библиотека болхлоша. Информаци яларца книжкаш дешараштa кoрадоагIаргда керда хьакхаьча технически литература. Цига хьахьокхаш хул цхьалола книжкаш, брошюраш.

Библиотеке веначо ше хьахаржа йиш йолаш да шийна эша литература. Дукха болх бу библиотека патентни отдело. Цунна чубоагIа лакха квалификаци йола специалисташ, цар вIаштIехьлоал моллагIча сага эша новкъостал де.

В. ТЕРНОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ФЕРМАШКА ЛЕКЦЕШ ЕШ

ЧIоагIа гIалболх Шелковской района юртбоахама къахьегамхой шоайцига автоклуб еча. Из тамаш а яц. Районни культура Цlен автоклуб къахьегамхой хьашташ даим кхоачашдеш хьайоагIа. Дика кхетаду автоклуба хIара члена шоашта хьалхашка латта декхараш, хIаьта уж кхоачашдара шийна могар а ду. Каст-каста хул дIахьа лела автоклуб района шурий-товарни, хьакхий - товарни фермашка. Цига тайп-тайпарча темаех лекцеш еш, беседаш ю, иштта кердача журналаш тIара а газеташ тIара а сакъердаме статьяш еш. Масала, духхьала укх шин кIира автоклуба членаша йийшача лекцешка ладийгIад 300 совгIа къахьегамхоно. Къаьстта сакъердаме яр дукха ха йоаццаш В. И. Ленина цIерахча колхоза шурий-товарни ферме «Китайски «культурни революци» яхача темах КПСС райкома пропагандаи агитацеи отдела заведующе нов. А. З. Андрианова йийша лекци.

Хулиганашта, общественни порядок телхаерашта духьала лоаттабе беза къовсам бувцаш яр «Червленский» колхоза Бачигирова цIерахча ферме халкъа судахочо Н. А. Федорова йийша лекци.

Боккхача безамца тIаийцар укх деношка Червленский колхоза № 2 йолча шурий-товарни ферма хьайбаш леладерашa а шоайцига хьоашалгIа ена автоклуб. Шоашта махетта салеIар цу сарахьа къахьегамхоша. «Дын коммунизми» яхаш яр хьехархочо Д. В. Сехинас моттигера масалаш а доаладеш йийша лекци. Цига гулбеннараша мел даьча хаттарашта жоп делар лектора. Цул тIехьагIа «Космосе малх хьакхетар» яха кинофильм хьекхар автоклуба киноустановка.

Цу тайпара мероприятеш каст-каста чакхйоах автоклуба членаша, цулухьа районе баха нах чIоагIа раьза а ба царна.

Г. УМРИХИН,

Шелковской районни культура Цlен автоклуба заведующи.

ТАКСИСТ

МалгIабике бахача наха юкъе хала хургда хIанз МалгIабикерча автобоахама таксисталла болх беш вола Кортоев Iадрахьман ца вовзаш вола саг лаха. Цо машина тIа болх бу 10 шу совгIа ха я.

1962 шера денз Кортоев Iадрахьман ва МалгIабикерча автобоахама таксисталла болх беш. Наха везаш, новкъостешта, къаьстта къонача шоферашта эшача хана гIо - новкъостал де кийча ва из. Ше болх беча машинаца капитальни ремонт ца еш 200 эзар километр никъ баьб цо, из я нормал совгIа 55 эзар километр. Резинех доагори кIезигагIа дIаахийтарах Кортоева кходаьд 850 сом ахча. Машина капитальни ремонт яьчул тIехьагIа цо дош деннад 90 эзар километр никъ бе безача, ремонт ца еш 120 эзар километр никъ бе.

Iадрахьман болх бе волавелча денз цхьа бутт дIабахабац 130 процентал кIезигагIа цо план кхоачашъеш. ХIаьта цо МалгIабика автобоахаме болх беча укх 5 шера цхьа замечани а хиннаяц таксиста, цхьабакъда, цун къахьегама книжка чу-м цIена листаш чуйохка йийзар, дика болх барах тийнна совгIаташ дIаяздар духьа.

Дукха ха йоаццаш «За трудовую доблесть» яха медаль еннай Кортоева. ТIехьа тIайоагIача хана а хьай балха юкъе кхы а толамаш даха карагIдалда хьа, Iадрахьман.

В. ТАГУРОВ.

ЦХЬАЬККХА А СОВГIАТ

Дог гIоздаьнна бар укх деношка Урус-Мартана района къахьегамхой. Укхаза хьайийлар керда здани. Эсгонски проектах хьалдаьча шозза вIаштIардаьча цIеношка цхьоалагIча этаже гастрономи шоллагIача «Мартан» яхаш цIи а йолаш ресторани я. Цаа хIама кийчдеш йола ерригa процессаш механизировани а йолаш я йоккха кухни. 80 моттига лаьрхIа сийрдеи сапаргIатеи йоккха зали цул совгIа 20 моттиг йола банкетни зали я ресторане. Оркестра лаьрхIа моттиг а я зале къоастаяь. Керда технологически холодильнии установкаш я ресторане а гастрономе а. КIалхарча этажера шоллагIчу тIа мухь халтIабаккха оттаяь тельфер я...

Ялх отдел я гастрономе — кондитерски изделей, гастрономически, бакалейни, чкъаьрий дохкаш, винои-хиши-сокаши яха отдел маьхка а.

Ер здани хьалъяьр № 5 йола гIишлой-монтажни управлени я. Управлене прораба Саiев Мухьмада кулгал а деш шоай беррига ниа тIабахийта къахьийгаз укхаза балха баьхкача гIишлошъераша, къаьстта Бисаев Баташ керте латтача комплексни бригаде. Цулухьа районе бахача наха чIоагIа раьза а болаш баркал йоах царна.

Сурта тIа: ресторани гастрономи чуйола керда здани.

Н. Кобиашвиле сурт.

ЛадувгIа, хьажа

2 февраль, 1967 шу.

РАДИО: 6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьтталелаларехо (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашареш. 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» комсомольское племи газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.15 — Сердало газета обзор. 8.25 — Концерт. 8.45 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — ДоттагIалах дешархошта йола передача (эрсий меттала). 16.30 — Нана яхача Горьке романах дIаходолар (нохчий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга. Изобразительни искусстве Ленина сурт-сибат (эрсий меттала). 17.30 — Ашараш. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.23 — Тха микрофона хьалхашка ва номер 4 йолча гIишлой - монтажни управлене бригада бригадир Хаджиев. (нохчий меттала). 18.35 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — Хьабола, фаьлт яха бераштa деофильм. 18.40 — Телевизионни кердадараш (эрсий, нохчий меттала). 19.05 — Киножурнал. 19.15 — Пропагандисташтеи ладувгIараштеи гIодара. — Фашизмана тIехь советски халкъо котало йоаккхалга Iалашдаьр коммунистически партия я. 19.30 — Бакъдолчох даьккха фильм. 19.50 — Шоана, бераш! 20.00 — Къамаьлаш, ду къаьнарча коммунисташа. 20.40 — «Гиппократа дув» яха художественни фильм.

ГАЗАХ ПАЙДА ЭЦАРА БОКЪОНАШ КХОАЧАШЪЕ

«Чечинггаз» яхача производственни управлене газови приборех пайда эцаш болча берригача абоненташка дIахойт, газови приборашка авари йоацаш болх байтара «Города газови боахама кхерамзлен бокъонашка» хьежжа шин бетта цкъа ерригача газови приборашка хьажа беза «Чечинггаз» яхача производственни управлене эксплуатационни конторайн цехийн слесараш.

Цар цIеношка газови оборудованена профилактически гIулакх деча дийцахьа абоненташ декхарийла ба газови приборашта уж паргIатта тIаккхоачаргбола гIулакх де.

Профилактически ремонт еча хана слесарь декхарийла ва газови приборех йовхкача кранашта даьтта хьакха, газови горелкай ала нийсбе, тунгилгаша фо хьалъозий хьажа, хираца хоттаенна мел йолча моттигашка, кранашка сапа хьакха, газови приборех пайда эцача хана кхерам ца хилийтара бокъонаш йовзийташ абоненташца йоагIаш йола инструктаж е. Слесараш — профилактикаш массаза а хьожа белгталара цхьа участкаш хила еза, «Чечинггаза» болхло волга хойташ дола удостоверени киса хила деза. Вовзаш воаца из тайпа удостоверени шийга доацаш вола слесарь-газовик газови приборашта гIулакх де тIавита мегаргвац.

Газови приборашта профилактически ремонт еча хана контрольни журнал слесарага дIахьокха деза абонента газови приборашца ше баь болх цо цу тIа белгалбергболаш, хIаьта абонента ший оагIонгахьара слесара болх баь хилар бакъде деза контрольни книжка тIеи профилактически гIулакх дарах йола белгалонаш тIаязъяьча карта тIеи кулг а яздаь.

Абонент волча ца воагIаш слесара-профилактика 2 беттал тIех ха йоаккхе, цу хьакъехьа эксплуатационни службага хоам банза баргбац контрольни журнала тIа дIаязъяь латтача телефона номерах.

Дагакхабалаш, газови приборашта хан-ханнахьа профилактически ремонт ярой газопроводаш вIаштIехьа йий хьажарой цар дика а кхерам боацаш а болх белга Iалашдеш хилар.

Нагахьа санна лаьтта кIалгIолла йолхача газопроводашкара, колодцашкара, подвалашкара, нийна кIалхара газ араухаш хуле, цIи гуча а ма яккха, сов чехка аварийни службага хоам а бе.

Авареш ца хилийтар, газ хеца ца ялийтар духьа «Чечинггаза» управлене газови боахамашка болх беш аварийни службаш я, хIаьта цар болхлой дийнахьа а бус а — миччa хана а кхайка хьабеха йиш я контрольни журнала тIа дIаязъяь латтача номерах телефон а теха.

Аварийни служба декхарийла я араухачара газ дIакъовла, авареш хургйоаца гIулакх де е уж хулийташ дола бахьанаш гучадаха, кхерам хургбоацача тайпара газови приборех пайда эца баха нах Iомабара царна цу хьакъехьа инструктаж е.

Газови приборашa дикеи авари йоацаши болх белга вIаштIехьдаккхара гIулакхa боккха бехктокхам тIабожабу абоненташта шоашта.

Тунгилгаш фо хьалъозий хьожаш каст-каста тохкамбарой тунгилгаш технически малагIча хьала тIа я хойташ йола акташ увттаярой газагара дала тарлуча зуламах тешшаме лоравеу.

Газови приборашта тIадита мегаргдац кагий бераши царца болх бе ца хоаш бола нахи.

Газови прибораш цIена лелле еза.

Газови горелкаш, плиткай пхонаци оагIоши сода техача хица юкъ-юкъе дила деза.

Городашкеи нах бахача пункташкеи газови боахама эксплуатаци яра практико хьахьокх, нагахьа санна газ лоралуш лелайойя, газови приборех пайда эцара бокъонаш кхоачашйойя, цIаккха хатар хулаш ца хилар.

Газови приборашта гонахьарча моттигашка сов хIамаш гул ма е!

Газови прибораш тIа докъаде барзкъаш хьал ма увхка!

Лоатаь прибораш бIарг лакха саг воацаш ма йита.

Газови приборех пайда нийца баьпачул тIехьагIа счетчика хьалхашкара, газови прибора тIареи прибора хьалхашкарча газопровода тIареи кранаш дIакъовла еза.

Коача газ чуйоалла баллонаш хьаеча абоненташ декхарийла ба баллонаш яхьаш баьхкача слесарашкара баллонаш хьаккхачари дIаоттаяри бакъдеш йола талонаш хьаэца.

Газ чуйоалла баллон слесарагара ше хьаэцаш, абонент декхарийла ва баллона номери контрольни талона тIа латта номери цхьатарра йий хьажа, хIаьта иштта дIаоттаяь баллон газ ара ца ухаш йий хьажийта а.

Контрольни толонаш йоаца баллонаш хьаэца мегаргьяц, хIана аьлча из тайпа баллон вIаштIехьа ца хила тарлу, цудухьа цу чура газ йоагаяр кхераме а да.

Ураоттаяь мара лоаттае йиш яц баллон. Шийгара из хьаястари кхычахьа увттаяри, керчаеш из дIа-юха кхахьар могадеш дац, хIана аьлча тIаккха цун газ арааха, цIагIа газ Iа, зулам дала тарлу.

«Чечинггаз» яхача производственни управлене газови боахамашкара мукъа боацаш газови оборудованни газопроводаши дIа-хьа увттаяр а вIашагIъехкар а могадац.

Нагахьа санна газах кхерам боацаш пайда эцара бокъонаш абонента толхаяь моттиг хуле, газови прибораш болх бергбоацаш соцаю.

Гражданаш, газах пайда эцача хана лаьрххIе хьожаш хила, болх беш йола газови прибораш бIарг лакха саг воацаш ма йита.

Дагакхабалаш! Газови приборех пайда эцара бокъонаш толхайича цIагIарча наха зулам дала, цIи яла, шоана шоаштеи шуи лоалахоштеи доккха хатар а хулаш эккхам хила тарлуш хилар!

«Чечинггаза» производственни управлене берригача абоненташка декхар ду, тха болхлой газови приборашка дика ца хьожаш моттиг нийслойя, из района чуйоагIача газови боахамга телефонаца е йоазонца хоам бар.

«Чечинггаза» производственни объединени.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). ТЕЛЕФОНАШ: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; партийни вахареи культураи отделий — 3-42-30; промышленноста отдела— 3-34-38; юрта боахама отдела — 3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). ТЕЛЕФОНЫ: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; отделов партийной жизни, культуры — 3-42-30; промышленного отдела — 3-34-38; сельскохозяйственного отдела — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Горзоненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04080, Заказ № 522.